

Številka: 409-2/2022/30

Ljubljana, 13. 3. 2023

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE
SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o izvedenih dejavnostih pri uresničevanju ciljev Nacionalnega programa finančnega izobraževanja za koledarski leti 2021 in 2022 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepa vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in v zvezi s 4. točko Sklepa Vlade Republike Slovenije št. 60300-5/2010/3 z dne 16. 12. 2010, spremenjenega s sklepom št. 60300-1/2019/4 z dne 28. 3. 2019, je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne .... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P :

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o izvedenih dejavnostih pri uresničevanju ciljev Nacionalnega programa finančnega izobraževanja za koledarski leti 2021 in 2022.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem,
- Polona Gul, vodja Sektorja za zavarovalništvo in trg kapitala,
- mag. Nada Bizjak, analitik, Sektor za zavarovalništvo in trg kapitala.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/				
5. Kratak povzetek gradiva				
6. Presoja posledic za:				
a)				NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije			NE
c)	administrativne posledice			NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij			NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidike			NE
e)	socialno področje			NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 			NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40 000 EUR				
/				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek z t + 1
SKUPAJ:				
II.b. Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1

SKUPAJ:			
II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:			
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t +	
SKUPAJ:			

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Predlagano gradivo nima finančnih posledic za državni proračun.	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: – pristojnosti občin, – delovanje občin, – financiranje občin.	NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani. /	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja	NE
Razlog za neobjavo: gradivo vsebuje podatke o izvedenih dejavnostih pri uresničevanju ciljev iz Nacionalnega programa finančnega izobraževanja, ki ga je pripravilo Ministrstvo za finance v sodelovanju z ministrstvi.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Klemen BOŠTJANČIČ MINISTER	
PRILOGI: – Predlog sklepa Vlade Republike Slovenije, – Poročilo o izvedenih dejavnostih pri uresničevanju ciljev Nacionalnega programa finančnega izobraževanja za koledarski leti 2021 in 2022.	

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in v zvezi s 4. točko Sklepa Vlade Republike Slovenije št. 60300-5/2010/3 z dne 16. 12. 2010, spremenjenega s sklepom št. 60300-1/2019/4 z dne 28. 3. 2019, je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne .... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P :

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o izvedenih dejavnostih pri uresničevanju ciljev Nacionalnega programa finančnega izobraževanja za koledarski leti 2021 in 2022.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

OBRAZLOŽITEV predloga sklepa Vlade Republike Slovenije:

Vlada Republike Slovenije je s sklepom št. 60300-5/2010/3 z dne 16. decembra 2010 potrdila besedilo Nacionalnega programa finančnega izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: NPFI), ki ga je pripravila medresorska delovna skupina, v kateri so sodelovala ministrstva, pristojna za finance, gospodarstvo, delo in socialne zadeve, ter izobraževalni sistem. Pri njenem delu so tvorno sodelovali tudi nadzorni organi in interesna združenja s področja finančnega sistema ter Zveza potrošnikov Slovenije.

Hkrati je Vlada Republike Slovenije sprejela sklep, da Ministrstvo za finance v sodelovanju z drugimi ministrstvi poroča Vladi Republike Slovenije o izvedenih dejavnostih pri uresničevanju ciljev NPFI. Prvo poročanje je bilo izvedeno v prvem trimesečju leta 2012 in je vključevalo poročilo o dejavnostih, izvedenih v letu 2011. Na letni ravni se je Vlada Republike Slovenije s potekom izvajanja dejavnosti zadnjič seznanila v prvem trimesečju leta 2021, in sicer z izvedenimi dejavnostmi v letih 2019 in 2020, saj je Vlada Republike Slovenije 28. marca 2019 sprejela sklep št. 60300-1/2019/4, s katerim je spremenila sklep št. 60300-5/2010/3 z dne 16. decembra 2010 in določila, da se poročanje še naprej izvaja na pobudo Ministrstva za finance, ki tovrstna poročila pripravlja v sodelovanju z drugimi ministrstvi vsako drugo leto.

To poročilo je deseto zaporedno in vsebuje poročilo o dejavnostih, izvedenih v letih 2021 in 2022.

NPFI vpliva na vse, kar skupaj tvori finančno sposobnega posameznika, to pa je dolgoročni proces, ki zahteva umeščenost in usklajenost z drugimi politikami finančnega varstva posameznikov oziroma potrošnikov. Zato je glavni izvajalec, koordinator in nadzornik učinkovitosti izvajanja finančnega izobraževanja ter spremljanja stanja finančne izobraženosti v Republiki Sloveniji država oziroma so pristojna ministrstva z organi v sestavi.

PRILOGA

POROČILO O IZVEDENIH DEJAVNOSTIH PRI URESNIČEVANJU CILJEV NACIONALNEGA PROGRAMA FINANČNEGA IZOBRAŽEVANJA (NPMFI) ZA KOLEDARSKI LETI 2021 IN 2022

1. Poročilo ministrstva, pristojnega za finance

- **Dejavnosti s področja finančnega sistema**

Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: MF) je tudi v letih 2021 in 2022 zagotavljalo informacijsko podporo in opravilo razgovore s predstavniki, ki so pokazali zanimanje za sodelovanje, v skladu s smernicami Nacionalnega programa finančnega izobraževanja.

Tudi interesna združenja, nadzorni organi finančnega sistema in druge institucije finančnega sistema so prepoznali, da je naloga celotnega finančnega sektorja ozaveščanje in obveščanje javnosti o pomembnosti finančne pismenosti ter s tem o prevzemanju odgovornosti za lastno finančno varnost. Spodaj je povzetek nekaterih projektov.

Združenje družb za upravljanje investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: ZDU-GIZ) je v letih 2021 in 2022 na področju finančnega opismenjevanja izvajalo naslednje aktivnosti:

- priprava, prevod, tisk in deljenje brošure z naslovom Vlaganje za boljšo prihodnost, ki smo jo izdelali skupaj z evropskim združenjem EFAMA, v kateri je malim vlagateljem pojasnjenih pet namigov za oplemenitenje njihovih prihrankov;
- prenova spletne strani ZDU GIZ, v katero je vključeno tudi finančno opismenjevanje z objavo koristnih nasvetov za vlagatelje, zapisi in obrazložitve najpogostejših finančnih izrazov, objave posnetkov naših preteklih spletnarjev: <https://zdu-giz.si/financno-opismenjevanje/>;
- brezplačno pošiljanje novičnika o aktualnem dogajanju na trgu;
- izdelava ankete v sodelovanju z agencijo Valicon o poznavanju finančnih naložb ter finančni pismenosti med Slovenci ter pozneje komuniciranje in objava rezultatov ankete;
- organizacija brezplačnih izobraževalnih spletnarjev na različne aktualne teme in z zunanjimi gosti, strokovnjaki, ki so potem tudi brezplačno dostopni na YouTube kanalu ter naši spletni strani:
  - o Učinkovito varčevanje za starost, november 2021,
  - o Varčevanje v letu 2022: da, ampak kako in kam?, marec 2022,
  - o Kam naj danes vložim privarčevanih 10.000 EUR?, junij 2022,
  - o Trajnostni razvoj in ESG-dejavniki v finančni industriji, september 2022,
  - o Ko greste na borzo, čustva pustite doma, december 2022;
- objave različnih koristnih informacij, vabil, statistik na našem LinkedIn profilu (vsaj 2-krat tedensko): <https://www.linkedin.com/company/zdu%C5%BEenje-dru%C5%BEb-za-upravljanje-investicijskih-skladov-giz/>;
- 2-krat letno organizacija in izvedba letnega usposabljanja in preizkusov znanj s področja trženja enot investicijskih skladov;

- objava, analiza in grafični prikazi statističnih podatkov na področju investicijskih skladov na naši spletni strani ter v objavah na LinkedIn;
- organizacija seminarjev na podlagi različnih aktualnih vsebin:
  - o finančna industrija in trajnostni pristopi, november 2022;
  - o osvežitveni seminar na področju trženja enot vzajemnih skladov, november 2022;
  - o novosti na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, maj 2022;
- sodelovanje na drugih dogodkih na področju finančnega opismenjevanja, kjer na primer posebej omenjamo:
  - o Moje finance: izobraževanje za učitelje,
  - o Združenje bank Slovenije: evropski teden denarja.

Združenje bank Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZBS) ima v okviru svojih dejavnosti Izobraževalni center ZBS, ki se ukvarja predvsem s strokovnim dopolnilnim izobraževanjem v bančnem in finančnem sektorju. Opažajo, da se zanimanje za programe finančnega opismenjevanja iz leta v leto povečuje. Udeležba se je na programih finančnega opismenjevanja v letu 2022 primerjavi z letom 2021 podvojila, na programih so imeli 1440 slušateljev (745 v letu 2021), kar je razvidno iz spodnje preglednice. Zanimanje za sodelovanje z ZBS na tem področju izraža vse več zunanjih deležnikov, tudi za finančno opismenjevanje starejših/ranljivejših skupin. V obeh letih so izvajali naslednje aktivnosti:

- a) evropski teden denarja
  - o dnevi odprtih vrat v finančni sektor, program za učence osnovnih šol
  - o dnevi odprtih vrat v finančni sektor, program za dijake srednjih šol
  - o finančno opismenjevanje v finančnem sektorju
  - o dnevi odprtih vrat v finančni sektor, program za zaposlene v knjižnicah
- b) evropski denarni kviz
  - o delavnice za učitelje in učence, dijake (dve izvedbi)
  - o nacionalno tekmovanje
  - o evropski finale
- c) mednarodni teden ozaveščanja o prevarah

Aktivnosti v tednu ozaveščanja o prevarah je v letu 2022 koordinirala Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani. Direktorica ZBS je nastopila na otvoritveni slovesnosti in sodelovala v razpravi na okrogli mizi z naslovom ESG: Družbeno odgovorno ravnanje ali nova doba prevar, ki so se ji med drugimi pridružili tudi predstavnik Evropske investicijske banke in Komisije za preprečevanje prevar.

ZBS je tako v letu 2022 organiziral izobraževanje o prevarah za dijake, tokrat za Šolski center Velenje, Šolo za storitvene dejavnosti. Direktorica ZBS in namestnica vodje izobraževalnega centra sta v sodelovanju s predstavnico Zveze potrošnikov Slovenije 44 dijakom predstavili teme o varnosti bančnega poslovanja in varstva mladih potrošnikov, z uporabo aplikacije evropski denarni kviz so dijaki odgovarjali tudi na vprašanja o zaščiti pred prevarami.

Finančno opismenjevanje	Št. udeležencev 2022	Št. udeležencev 2021
evropski teden denarja	751	393

- programi za osnovne šole	150	41
- programi za srednje šole	548	321
- finančno opismenjevanje v FS	27	31
- programi za zaposlene v knjižnicah	26	
evropski denarni kviz	645	314
- delavnice za učitelje in učence, dijake	94	20
- državno in EU tekmovanje	551	292
mednarodni teden ozaveščanja o prevarah, program za šole	44	–
Skupaj	1.440	745

ZBS samostojno izvaja aktivnosti finančnega opismenjevanja in tudi pod okriljem Evropske bančne federacije. So dejavni člani Projektne skupine za finančno opismenjevanje pri Evropski bančni federaciji. Sodelujejo tudi v Odboru za finančno opismenjevanje pri Evropskem združenju za izobraževanje v bančništvu in finančnem sektorju (EBTN).

Pri izvedbi programov za šole s področja finančnega opismenjevanja sodelujejo tudi s Centrom za poklicno izobraževanje in Zavodom za šolstvo, ki spodbujata tovrstne aktivnosti.

V letu 2022 so začeli priprave za drugo izdajo učbenika z naslovom Bančno poslovanje, ki daje vpogled v finančni svet in prispeva k širitvi finančnega izobraževanja za različne starostne skupine.

Agencija za trg vrednostnih papirjev (v nadaljnjem besedilu: ATPV) je v letu 2021 celovito prenovila posebne spletne strani, namenjene izobraževanju vlagateljev <http://vlagatelj.atvp.si/>. Tu so poljudno podane informacije v zvezi z naložbami na kapitalskem trgu in predstavljajo pomembno orodje pri povečevanju finančne pismenosti.

Podobno je tudi na ravni Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU). Kot izhaja iz Akcijskega načrta unije kapitalskih trgov, je udeležba malih vlagateljev na kapitalskih trgih v EU zelo nizka v primerjavi z drugimi gospodarstvi. Mali vlagatelji trenutno premalo uporabljajo naložbene priložnosti, ki jih ponujajo kapitalski trgi, in ne morejo ustrezno poskrbeti za vse svoje potrebe po upokojitvi. Razlog je slaba finančna pismenost, ki je zelo pomembna za sprejemanje dobrih in pravilnih odločitev o osebnih financah. Ljudje, ki so finančno pismeni, bodo verjetno uporabili možnosti, ki jih ponujajo kapitalski trgi, vključno s trajnostnimi naložbami. ATPV sledi in bo sledila predlogom unije kapitalskih trgov pri izobraževalnih vsebinah, katerih cilj je zagotoviti, da lahko mali vlagatelji v celoti izkoristijo kapitalske trge. Vlagatelju morajo biti pri tem zagotovljeni ustrezna zaščita, nepristransko svetovanje in poštena obravnava, odprti trgi z različnimi konkurenčnimi in stroškovno učinkovitimi storitvami in produkti ter pregledne, primerljive in razumljive informacije o produktih. Vse te informacije ATPV redno posodablja na svojih spletnih straneh in na prenovljeni spletni strani za izobraževanje malih vlagateljev (<http://vlagatelj.atvp.si/>).

V letu 2022 je ATPV odprla profile na družbenih omrežjih Facebook, Instagram in YouTube, medtem ko je profil na Twitterju odprla že leta 2018. Z objavami na teh profilih želi ATPV doseči predvsem mlado populacijo in jih z objavami izobraževati o kapitalskem trgu in opozarjati na tveganja ter pripeljati sledilce na spletne strani ATPV. Z aktivnostmi na družbenih omrežjih želi ATPV krepiti vključevanje zainteresiranih strani za učinkovito in uspešno doseganje zastavljenega cilja: dvig finančnega znanja, skupaj z drugimi deležniki (vlado, ministrstvi in drugimi javnimi organi, ki razumejo pomen finančne pismenosti in so pripravljeni sodelovati pri povečanju finančne

pismenosti, nevladnimi organizacijami, združenji) ter obravnavati potrebe ciljnih skupin po vsej državi in vseh življenjskih obdobjih.

Jeseni 2022 je ATVP v sodelovanju z znanim vplivnežem objavila dva videa, ki na humoren način opozarjata na pasti in nevarnosti vlaganja v razne finančne posle (kriptoimetja, ponudbe nelicenciranih ponudnikov ipd.).

Prav tako je ATVP za povečanje finančne pismenosti pozvala vse udeležence na kapitalskem trgu (investicijska podjetja, banke, družbe za upravljanje, združenja, Ljubljansko borzo in Klirinško depotno družbo) k sodelovanju pri izvedbi dogodka za oživitvev in razvoj slovenskega kapitalskega trga. Dogodek, ki bo namenjen malim vlagateljem in podjetjem, bo potekal marca 2023.

Banka Slovenije (v nadaljnjem besedilu: BS) je v zadnjih letih okrepila svoje delovanje na področju finančnega opismenjevanja. Izvajajo različne dejavnosti za učence, dijake in mlade odrasle na visokih in višjih šolah:

- izobraževalne dneve BS, ki jih izvajajo od leta 2017. Vključujejo predstavitev delovanja centralne banke, njenih glavnih nalog, vpetosti v Evrosistem ter predavanja s centralnobančnega področja po izbiri udeležencev. Na izobraževalnih dnevih gostijo večinoma osnovnošolce tretje triade in srednješolce, v zadnjih dveh letih (2021 in 2022) pa so imeli tudi več obiskov osnovnošolcev prve in druge triade, vrtčevskih otrok in nekaj skupin študentov. Poleg predavanj navadno pripravijo še ogled prostorov, ki so dostopni tudi zunanjim obiskovalcem (blagajna in Mala galerija BS, Muzej BS), in jim izvajanje nekaterih njihovih dejavnosti tam predstavijo še v praksi. V letu 2021 so na izobraževalnih dnevih gostili približno 1500 obiskovalcev, v letu 2022 pa že 1900. Hkrati so izvedli tudi 30 izobraževalnih dni na daljavo (25 leta 2021 in pet leta 2022). Možnost izobraževalnega dne na daljavo bodo ohranili tudi v prihodnje, saj lahko tako ponudijo izobraževanje tudi šolam, ki so bolj oddaljene oziroma nimajo možnosti priti v Ljubljano;
- karierni dan in učenje z opazovanjem poteka dela (angl. *job shadowing*) za dijake: junija 2022 so v Banki Slovenije uspešno izpeljali prvi karierni dan za 30 dijakov Gimnazije Kranj in Gimnazije Poljane. Na tem dnevu so podrobno predstavili delovanje centralne banke in zaposlitvene možnosti bodočih diplomantov ter jih popeljali na nekaj delovnih mest, kjer so jim zaposleni predstavili delo v praksi (angl. *dealing room*/trgovalno sobo, računalniški center). Omenjeni program bodo nadaljevali tudi v prihodnje predvsem v gimnazijah, saj v gimnazijskem kurikulumu ni obveznega predmeta, ki bi zajemal finančno opismenjevanje. V prihodnje si želijo vzpostaviti tudi učenje z opazovanjem poteka dela, t. i. »*job shadowing*« – možnost, da mladi pridejo v BS in en dan preživijo z zaposlenim. Ideja in izvedba sta še v povojih;
- počitniški dan za osnovnošolce: leta 2022 so začeli počitniške dneve, na katere vabijo osnovnošolske otroke od 3. do 9. razreda – pilotno izvajajo projekt v ljubljanski regiji, glede na množičen odziv pa bodo v prihodnje pobudo razširili na šole osrednje Slovenije, povečali število počitniških dni oziroma število udeležencev. Otroci v banki preživijo cel dan, zanje pripravijo poseben program, ki med drugim zajema obisk muzeja, delavnice na temo gotovine in lov na zaklad, kjer s pomočjo poznavanja nekaterih finančnih pojmov odkrivajo skrite predmete. Na šestih počitniških dnevih so v letu 2022 gostili 130 osnovnošolskih otrok;
- tekmovanje Generacija Euro: že 12. leto zapored organizirajo tekmovanje Generacija Euro, ki je namenjeno predvsem dijakom višjih letnikov srednjih šol in poteka pod okriljem Evropske centralne banke (ECB). Vsako leto jeseni se ekipe prijavijo na spletni kviz, v drugem krogu morajo izdelati analizo napovedi obrestnih mer ECB, najboljše ekipe pa nato svoje analize predstavijo pred komisijo BS. V vsakem šolskem letu se na tekmovanje prijavi približno 20 ekip z različnih srednjih šol in gimnazij;
- didaktične igre: k obstoječim sestavljanjkam priložnostnih kovancev večjega formata so dodali nove motive, ki jih uporabljajo na delavnicah z vrtci in učenci 1. in 2.

triade osnovnih šol, kjer se otroci spoznajo z izdajanjem denarja in različnimi pomembnimi dogodki in osebnostmi v slovenski zgodovini. Za najmlajše trenutno izdelujejo še spomin s podobami gotovine na slovenskih tleh od osamosvojitve Slovenije dalje. Vrtci ter 1. in 2. triada bodo igro spomin prejeli ob obisku na izobraževalnem dnevu za delo/igro v razredu oziroma šoli. Za srednješolce in mlade odrasle so leta 2020 izdali zelo uspešno družabno didaktično igro Banktivity, leta 2022 pa so v sodelovanju s strokovnjaki na področju igrifikacije izobraževalnih vsebin pripravili igro z elementi sobe pobega v Muzeju BS. Razdeljena je na šest tematskih sklopov: inflacija, nadzor bančnega sistema in povezovanje v sklopu Evrosistema, numizmatika, 30 let BS, plačila in zlato. Igra je v prvi fazi namenjena srednješolcem oziroma odraslim in družinam, pozneje bodo vsebine priredili tudi za samostojno igro učencev 3. triade osnovne šole. Prvi igralci se bodo lahko v muzeju pomerili v igri februarja 2023;

- izobraževalna gradiva, poletni izziv: od leta 2019 BS izdeluje svoja izobraževalna gradiva. Leta 2022 so dokončali učne liste za 2. in 3. triado osnovne šole ter za 3. triado osnovnošolcev pripravili učne liste za samostojen sprehod po muzeju. Gradiva vključujejo preplet različnih nalog s poudarkom na finančnih osnovah oziroma osnovah razumevanja ravnanja z denarjem. Leta 2022 so prvič pripravili poletni izziv za osnovnošolce in v šolskem letu 2022/2023 finančni izziv za osnovne šole. Poletni izziv je rešilo 93 otrok ljubljanskega območja, v finančnem izzivu pa je sodelovalo približno 1000 osnovnošolskih otrok iz vse Slovenije. Gre za delovne liste z nalogami. Pri reševanju otroci spoznavajo delovanje centralne banke, numizmatike in raziskujejo naše publikacije in objave na spletu. V letih 2021 in 2022 so pripravili tudi nekaj videogradiva (animacijo o delovanju centralne banke, kratko vodstvo po najzanimivejših eksponatih Muzeja BS, predstavitev blagajne BS, Male galerije, izobraževalnih dni). Take projekte bodo nadaljevali tudi v prihodnje;
- ustvarjalni natečaji Banke Slovenije: ob 30-letnici Banke Slovenije leta 2021 so prvič pripravili za osnovnošolce likovni natečaj z naslovom Maskota BS, leta 2022 pa še natečaj z naslovom Moj bankovec za 15 evrov. Najboljši v različnih starostnih kategorijah so bili nagrajeni, njihova dela pa razstavljena v prostorih BS ter objavljena, na njihovi spletni strani in družbenih omrežjih. Vsako leto se na natečaj prijavi in izdelke odda približno 500 otrok iz vse Slovenije. Izdelke in področje finančnega opismenjevanja so med drugim predstavili predsednici ECB Christine Lagarde ob njenem obisku BS 10. maja 2022;
- Muzej Banke Slovenije: 19. maja 2021 so odprli muzej BS. Širši zainteresirani javnosti prinaša vpogled v preteklo in sedanje delovanje centralne banke. Poleg vodenih ogledov muzeja izvajajo tudi delavnice za otroke in mlade. Učenci in dijaki podrobneje spoznavajo izdelavo denarja, numizmatične izdelke, preverjanje varnostnih elementov evrske gotovine in se sprehodijo po štirih glavnih področjih delovanja centralnih bank. Muzej BS je sicer tesno vpet v vse programe finančnega opismenjevanja;
- vzpostavitev spletne platforme: v letu 2023 načrtujejo vzpostavitev spletne platforme, namenjene finančnemu opismenjevanju. Osnovna stran bo namenjena predvsem mladim. Na njej bodo našli zanimiva gradiva, s pomočjo katerih bodo lahko okrepili svoje znanje s tega področja (video vsebine, kvizi, delovni listi ipd.), ter informacije o izobraževalnih programih, natečajih in druge zanimivosti. Posebna zaklenjena podstran bo namenjena učiteljem. Vsebine na spletni platformi bodo usklajene z okvirom kompetenc, ki ga pripravlja Evropska komisija v sodelovanju z OECD in nacionalnimi strokovnjaki s področja izobraževanja in financ;
- teden izobraževanja o financah (*Global Money Week* – GMW): leta 2021 so se prvič uradno pridružili pobudi za izvajanje dejavnosti ob GMW. Pripravili so bančno uro na daljavo za osnovnošolce (predstavitev delovanja BS, posebna tema: varnostni elementi evrske gotovine, nagradni kviz) in bančno blok uro za srednješolce (predstavitev delovanja BS; posebna tema: inflacija in stabilnost cen,

nagradni kviz). V tem času objavijo tudi že omenjeni razpis za ustvarjalni likovni natečaj, sodelujejo pri predstavitev dejavnosti za učitelje in ravnatelje ter druge deležnike, leta 2022 so imeli prvič tudi dan odprtih vrat muzeja v tem času. Odziv je zelo spodbuden. Leta 2021 se jim je na obeh bančnih urah na daljavo pridružilo približno 600 otrok iz vse Slovenije, leta 2022 pa približno 400 učencev in dijakov;

- snemanje mladinske izobraževalne oddaje v sodelovanju z RTV Slovenija: projekt se je začel konec leta 2021 in je bil dokončan jeseni leta 2022. V osmih kratkih (približno 10-minutnih) oddajah predstavljajo osnovne finančne pojme v igrani oddaji (inflacija, gotovina, krediti, obrestne mere, digitalizacija bančnih storitev ipd.). Oddaje so bile premierno predvajane na prvem programu Televizije Slovenija v času zimskih šolskih počitnic od 30. januarja do 10. februarja 2023, pozneje pa bodo dostopne na YouTube kanalu BS. Namenjene so populaciji od 13 do 15 let, podobne starosti so tudi glavni igralci. Oddaja je bila delno posneta tudi v BS (na blagajni, v osrednji stavbi centralne banke in muzeju Banke Slovenije).

Izobražujejo pa tudi odrasle in starejše. V letih 2021 in 2022 so se intenzivneje vključevali v mednarodne skupine, ki skrbijo za prenos znanja med izobraževalci in organizatorji programov finančne pismenosti. V nadaljevanju posebej omenjamo predvsem:

- izobraževalni dan in Muzej BS za odrasle, ki predstavlja poglobljene naloge centralne banke in ponuja vpogled v njeno delovanje v preteklosti ter predstavlja numizmatične izdelke, odprt je tudi za zaključene najavljene skupine – trenutno je dan odprtih vrat muzeja vsak tretji četrtek v mesecu, sicer pa lahko pridejo najavljene skupine tudi zunaj teh terminov. V letu 2022 opažajo večje zanimanje za obisk, ki ga izražajo univerze za tretje življenjsko obdobje in zaključene skupine posameznih deležnikov na finančnem področju. Od odprtja muzeja maja 2021 do konca leta 2022 (od oktobra 2021 do januarja 2022 je bil muzej zaradi pandemije zaprt) so imeli 500 obiskovalcev, to je obisk brez upoštevanja udeležencev izobraževalnih dni. Leta 2022 so začeli objavljati tudi mesečni e-novičnik muzeja, na katerega se lahko posamezniki prijavijo in prejemajo zanimivosti in aktualne informacije iz sveta financ oziroma centralnega bančništva. Do konca leta 2022 so imeli približno 200 naročnikov. Novičnik se glede na trenutno dogajanje v Sloveniji in svetu dotika tako gospodarskih tem, ko sta inflacija in obrestne mere, kot bolj poljudnih tem, kot je na primer varčevanje, vsakič pa predstavlja tudi določene vsebine iz muzeja ter aktualne dogodke;
- virtualni dan odprtih vrat: januarja 2022 so v sklopu praznovanj 30. obletnice delovanja BS pripravili virtualni dan odprtih vrat, ki so ga prenašali prek družbenih omrežij in je še vedno dostopen na njihovem YouTube kanalu. Na dogodku so viceguvernerji BS širši javnosti predstavili glavne naloge centralne banke in trenutno gospodarsko stanje, pred predstavitvami in med njimi pa je potekal tudi intervju v živo z guvernerjem Boštjanom Vasletom;
- odgovori na splošna vprašanja in spletna stran Banke Slovenije;
- v BS imajo tudi klicni center in spletni sistem, prek katerega uporabniki spletne strani lahko postavljajo vprašanja na teme, kot so uporaba gotovine, načini plačil, težave pri poslovanju s poslovnimi bankami, in druga področja delovanja BS. Strokovnjaki različnih oddelkov odgovarjajo na vprašanja ter pojasnjujejo in pomagajo pri reševanju težav, s katerimi se srečujejo potrošniki. Število zastavljenih vprašanj in odgovorov se iz leta v leto vztrajno povečuje, tako so leta 2021 odgovorili na več kot 1200 vprašanj, leta 2022 pa na približno 1400 vprašanj. Prek klicnega centra mesečno dobijo približno 400 klicev potrošnikov in jim dajo konkreten odgovor ali pa jih usmerijo na ustrežnejšega naslovnika. Na spletni strani BS imajo objavljen seznam najpogostejših vprašanj in odgovorov, prav tako skrbijo za zagotavljanje podrobnih, a vendar zgoščenih informacij o temah, ki zadevajo potrošnike (npr. leta 2022 posodobljene informacije komitentom Sberbank ipd.).

Poleg navedenega izvajajo tudi naslednje aktivnosti:

- Izobraževanja za učitelje: za učitelje bodo pripravili splošna izobraževanja s področja financ in gospodarstva, ki so vezana na delo centralne banke. Pomembno je namreč, da so izobraževalci kar najbolj usposobljeni za predajo znanja. V šolskem letu 2023/2024 v sodelovanju s FURS načrtujejo celovit seminar v trajanju osem ali 16 šolskih ur z aktivno udeležbo učiteljev. Pričakujejo, da bodo za ta program lahko učitelji prejeli tudi točke za napredovanje, saj ga bodo prijaviili na razpisu za vpis v sistem KATIS. Na področju izobraževanja učiteljev se tudi sicer povezujejo z drugimi deležniki in po potrebi zagotavljajo strokovna znanja.
- Spletna platforma za učitelje: na spletni strani za finančno opismenjevanje (vzpostavitev 2023) bo tudi posebna podstran, do katere bodo lahko dostopali le registrirani učitelji. Namenjena bo med drugim izmenjavi učnih gradiv, aktualnim informacijam v zvezi z izobraževalnimi programi, natečaji, naboru strokovnega gradiva, namenjenega učiteljem, ter mnogim drugim vsebinam, ki jih bodo lahko uporabili v konkretnih situacijah pri poučevanju vsebin s finančnega področja.
- Izobraževanja za knjižničarje in udeležence programov FinLit: v sodelovanju z NUK so leta 2022 začeli izobraževati izobraževalce knjižničarjev. Knjižnice iz štirih držav (Poljske, Romunije, Bolgarije in Slovenije) so namreč v preteklih letih pripravile program izobraževanja za odrasle in spletnega tečaja s področja finančne pismenosti, zdaj pa potekajo izobraževanja za knjižničarje, ki bodo tečaje oziroma izobraževanja vodili, in v katera se vključujejo s centralnobančnimi vsebinami, prav tako pa bodo pozneje BS v okviru omenjenih tečajev obiskali tudi odrasli udeleženci izobraževanj.

BS tudi redno sodeluje z domačimi in mednarodnimi institucijami:

- Medresorska delovna skupina: novembra 2021 so na pobudo BS in zavezo guvernerja in ministra za finance ter ministrice za šolstvo ustanovili medresorsko delovno skupino (Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Ministrstvo za finance, Zavod za šolstvo, Center za poklicno izobraževanje, FURS, BS), ki se je sestala na štirih srečanjih. Skupina je namenjena izmenjavi mnenj in morebitnemu skupnemu načrtovanju sprememb na področju finančne pismenosti v šolstvu na nacionalni ravni. Trenutno si prek projekta prenove kurikulumov v osnovnih šolah prizadeva, da bi bilo to področje bolj enakomerno in celostno zastopano v vseh starostnih stopnjah šolanja, se povezuje na področju izobraževanja učiteljev ter projektov, kot je npr. teden izobraževanja o financah (*Global Money Week*).
- ECB delovna skupina: ECB je v začetku 2022 ustanovila neformalno delovno skupino za finančno opismenjevanje, katere člani so kolegi iz centralnih bank, ki delajo na tem področju. Skupina je v prvi fazi pripravila anketo, ki jo bodo izpolnile vse centralne banke in bodo z njo dobili vpogled v to, kaj posamezne centralne banke in države delajo na tem področju (tudi v perspektivi šolskega sistema in neformalnega izobraževanja). Sicer je skupina namenjena izmenjavi dobrih praks in v prihodnosti načrtuje morebiten skupni projekt izdelave gradiv oziroma večjega poenotenja pojmov in vsebin finančnega opismenjevanja.
- Regionalna skupina za finančno opismenjevanje: prvič so se srečanja udeležili septembra 2019, ko je dvodnevno srečanje organizirala Makedonska centralna banka. Gre za skupino predstavnikov centralnih bank in drugih ustanov, ki pokrivajo področje finančne pismenosti, niso pa vse države vključene v Evrosistem. Zanimivo sodelovanje, ki ponuja tudi nekoliko drugačno perspektivo in priložnosti izmenjave mnenj. Žal je pandemija preprečila naslednje srečanje, ki bi ga morala organizirati 2020 ravno BS. Upajo, da se bo delovanje skupine v prihodnosti nadaljevalo.

Ljubljanska borza, d. d., Ljubljana, se zaveda pomena finančne pismenosti družbe, saj ta ne igra ključne vloge le pri osebnem razvoju posameznika, ampak tudi pri nacionalnem razvoju kapitalskega trga. Spodbujanje finančne pismenosti na borzi razumejo kot njihovo poslanstvo in dolžnost. V skladu z navedenim so dejavni na številnih področjih finančnega opismenjevanja, namenjenega vsem starostnim

skupinam fizičnih oseb in tudi poslovnim subjektom. Veliko truda namenijo promociji slovenskega kapitalskega trga med domačimi in tujimi vlagatelji.

Od leta 2017 borza dejavno sodeluje pri gibanju svetovni teden denarja, v sklopu katerega organizirajo lastne dogodke pod naslovom Gremo na borzo, namenjene spodbujanju finančne pismenosti med mladimi. Ponosni so, da se je dogodka Gremo na borzo udeležilo že več kot 1500 osnovnošolcev, dijakov in študentov. V letu 2022 se jim je na njem pridružilo več kot 500 udeležencev, ki so v triurnem programu spoznali osnove osebnih financ, naložbene možnosti, uvod v vrednostne papirje in infrastrukturo trga vrednostnih papirjev, borzo in njeno vlogo ter postopek trgovanja.

Za lažje razumevanje mehanizmov kapitalskega trga, usvajanja logike borznega trgovanja in terminologije iz sveta financ so leta 2019 na borzi razvili namizno igro Borza Slovenija, s katero na interaktiven in zabaven način otroci spoznajo osnove kapitalskega trga. Igra zelo uspešno posnema dogodke realnega borznega trgovanja in kot taka predstavlja odlično didaktično orodje pri izobraževanju otrok o investiranju v vrednostne papirje in finančni pismenosti širše. Uporabnost igre je v praksi preizkusil tudi Zavod RS za šolstvo, brezplačno pa je bila podarjena številnim šolam v Sloveniji.

Borza je v letu 2022 začela aktivno nagovarjati bodoče in obstoječe male vlagatelje z namenom finančnega opismenjevanja, promocije kapitalskega trga in spodbuditev javnosti za trgovanje. Organizirali so dva dogodka; Trguj na borzi in Trguj na borzi – vol 2, ki ju želijo zastaviti kot brezplačna vsakoletna dogodka za male vlagatelje. Samo v letu 2022 si je dogodek Trguj na borzi (in Trguj na borzi – vol 2) v živo ogledalo več kot 1000 zainteresiranih bodočih in obstoječih malih vlagateljev.

V letu 2022 se je borza prvič pridružila tudi dogodku z naslovom Pozvoni za finančno pismenost, ki poteka v sklopu svetovnega tedna vlagateljev.

Ker mala in srednja podjetja v gospodarstvu igrajo ključno vlogo, so v letu 2022 soorganizirali brezplačni dogodek o alternativnih virih financiranja za podjetja. Slabo finančno znanje oziroma pomanjkljivo znanje o kapitalskih trgih perspektivnih podjetnikov se namreč kaže tudi v njihovem neudejstvovanju na kapitalskem trgu.

Posnetki večine dogodkov borze so brezplačno dostopni na YouTube portalu borze, da bi dosegli čim širši krog posameznikov. Poleg organizacije lastnih dogodkov pa borza sodeluje tudi na številnih dogodkih poslovnih partnerjev, namenjenih finančnemu opismenjevanju, saj vedo, da bodo večje premike dosegli le s skupnimi močmi.

Slovensko zavarovalno združenje (v nadaljnjem besedilu: SZZ) je v letih 2021 in 2022 izvajalo predvsem naslednje aktivnosti:

- v znani mesečni reviji je SZZ v zvezi z upravljanjem osebnega premoženja objavljala članke z aktualnimi temami s področja zavarovalništva in predstavil oblike zavarovanj za zaščito pred osnovnimi tveganji posameznika (nezgoda – na počitnicah v tujini, na smučišču, življenjska in pokojninska zavarovanja, zaščita doma ipd.). So tudi podporniki projektov Finančne šole (za najstnike, proaktivne, učitelje in starše), kjer delijo svoje znanje in s tem prispevajo k dvigu zavarovalniške pismenosti v Sloveniji;
- izvedena je bila promocijska kampanja za mlade, prek katere se je v letu 2022 predstavilo sedem zabavno-informativnih stripov (in animacij), od katerih vsak obravnava drugo vrsto zavarovanja. V stripu nastopata Sonja in Miha, ki ju življenjske situacije pripeljejo do spoznanja, da je pametno imeti urejena zavarovanja, ki jih potrebujeta. Stripi pod sloganom »Zavarovanje? Seveda!« so namenjeni ozaveščanju mladih o pomenu zavarovanj. Izpostavljajo tveganja na poti v samostojno življenje in zaščito pred njimi. Stripi so bili objavljeni v reviji za upravljanje osebnega premoženja in na družbenih medijih;
- SZZ je v letu 2019 izvedel raziskavo finančne pismenosti, in sicer po metodologiji OECD, ki je rezultate raziskave vključil v svoje poročilo za leto 2020. Raziskava je pokazala, da starostna skupina t. i. generacije Z (med 18 in 25 let) dosega nizek rezultat pri finančni pismenosti predvsem v segmentu znanja. Da bi pripomogli k izboljšanju finančne pismenosti med mladimi generacije Z, je SZZ začel projekt Lajf

- je Igra Tveganja ali krajše LIT, katerega cilj je mladim približati zavarovalništvo in jih opolnomočiti za vsakodnevne finančne odločitve kot tudi prevzemanje odgovornosti za lastne finance. Z mladimi se pod sloganom LIT – Lajf je Igra Tveganja izvaja kontinuirana komunikacija prek družbenih omrežij Facebook, Instagram in po novem tudi Tik-Tok. Projekt na družbenih omrežjih dosega več tisoč sledilcev, objave finančnega opismenjevanja pa so bile prikazane v več milijonih prikazov. V okviru projekta LIT je bil jeseni 2021 organiziran prvi LIT hekaton. V prvem krogu tekmovanja je sodelovalo 30 ekip, sestavljenih iz dijakov in študentov. Izbrali so si vsak svoj izziv, ki je izhajal iz štirih vnaprej določenih področij, in sicer: zdravje, mobilnost, zaposlovanje v zavarovalništvu ter zavarovanje in mladi. Pri izzivu so jim pomagali tudi mentorji iz zavarovalnic. V finalni krog se je uvrstilo osem ekip, njihov izziv pa je bil usmerjen v prihodnost mladih, saj so v svoji rešitvi razmišljali o tveganjih, s katerimi se bo njihova generacija srečevala čez 15 let. SZZ je zmagovalni ekipi LIT hekatona omogočil predstavitev na dnevih slovenskega zavarovalništva v Portorožu, junija 2022, kjer jim je bila namenjena tema z naslovom Približajmo se mladim. Drugi LIT hekaton je SZZ organiziral jeseni 2022 in takratni izziv 21 prijavljenih ekip je bil, da v 48 urah pripravijo predlog rešitve finančnega opismenjevanja mladih, ki za spodbujanje k informiranju in izobraževanju o financah uporablja igrifikacijo. Tudi tu so izziv reševali s pomočjo mentorjev iz različnih zavarovalnic. Potrdili so, da današnja generacija mladih na izzive v veliki meri gleda skozi tehnologijo;
- v letu 2022 je SZZ skupaj s kariernim centrom Ekonomske fakultete več kot 200 študentom in drugim zainteresiranim omogočil udeležbo na dveh brezplačnih seminarjih na temo finančnega opismenjevanja in finančne varnosti.

Narodna in univerzitetna knjižnica (v nadaljnjem besedilu: NUK) izobražuje knjižničarje v knjižnicah in svoje uporabnike na različnih področjih knjižničarstva in knjižničnih storitev. V letih od 2018 do 2021 se je NUK vključil v projekt [Finančna pismenost s pomočjo splošnih knjižnic](#) (*Financial Literacy Through Public Libraries – FINLIT*), ki so ga izvedli s finančnimi sredstvi evropskega programa Erasmus+. Projekt je vodila Fundacija za razvoj informacijske družbe iz Varšave (Poljska), sodelovali pa so tudi Fundacija »Globalne knjižnice« (Bolgarija) in knjižnica »Ovid Densusianu« Hunedoara v Devi (Romunija). V projektu so sodelovali strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih, ekonomisti, predavatelji, knjižničarji. V odprtokodnem sistemu Moodle (opis FINLIT – [Učna pot za knjižničarje izobraževalce](#)) so oblikovali tečaje na osnovni in napredni ravni – skupaj 12 modulov. Za Slovenijo so prilagodili 11 modulov, in sicer na osnovni ravni: finančno načrtovanje in osebni proračun, finančni sistem, krediti in posojila, zavarovanja ter varstvo potrošnikov in njihove pravice ter na napredni ravni: spletno bančništvo, spletno nakupovanje, varnost financ na spletu, varčevanje in naložbe, dedovanje in zaslužek v pokoju. Pri prevodu in prilagajanju tečajev v slovensko okolje so tesno sodelovali z Zvezo potrošnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZPS), Andragoškim centrom Slovenije, BS, ZBS ter številnimi strokovnjaki na resornih ministrstvih, na področju bančništva, zavarovalništva, upokojevanja in andragogike, ki so se odzvali pozivu in prijazno priskočili na pomoč. Tečaj je bil prvotno namenjen starejšim, vendar se je izkazalo, da so tovrstna znanja potrebna tudi mlajšim uporabnikom, ker jih med formalnim izobraževanjem niso pridobili. Do zdaj so usposobili 22 knjižničarjev in drugih strokovnjakov iz 15 slovenskih knjižnic. Ti so tečaj delno ali v celoti že začeli izvajati [za uporabnike](#) svojih knjižnic. NUK bo tudi v letu 2023 nadaljeval usposabljanje knjižničarjev, da bodo ti lahko posredovali svoja znanja širši populaciji. V okviru projekta so razvili še dodatna tečaja, prvega o metodah izobraževanja odraslih in drugega o metodah izobraževanja po spletu. Oba tečaja dopolnjujeta tečaje projekta FINLIT. NUK izvaja vse navedene tečaje v okviru rednega programa izobraževanj z namenom opolnomočenja knjižničarjev z znanji in metodami za poučevanje odraslih ter za učenje na daljavo. Z vprašalnikom so vsakokrat

preverjali izkušnjo izvedenega tečaja med knjižničarji in udeleženci. Rezultati so glede vsebine in izvedbe tečajev nadpovprečni. Več o programu izobraževanja na področju finančne pismenosti lahko preberete v dokumentu [FINLIT - učna pot za končne uporabnike knjižnic](#). Na spletnem dogodku [Priložnosti in koristi projekta Finlit za knjižnice, knjižničarje in uporabnike](#), ki je potekal 15. decembra 2021, so skupaj s partnerji predstavili rezultate projekta. Pri dogodku so sodelovali predstavniki ZPS, Ministrstva za finance, podjetja Valicon, opolnomočeni knjižničarji izobraževalci iz nekaterih splošnih knjižnic, ki so predstavili svoje izkušnje s projektom in poučevanjem uporabnikov v svojih knjižnicah, ter udeleženka tečaja v splošni knjižnici.

Projekt, vsebine in izvedbo so leta 2021 predstavili še na 16. mednarodnem strokovnem srečanju Knjižnica – igrišče znanja in zabave, ki ga letno izmenično organizirata Knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta in Gradska knjižnica Ivan Goran Kovačič iz Karlovca. Poleg tega so predstavljali projekt finančne pismenosti tudi na različnih drugih dogodkih doma in v tujini (obisk knjižničarjev iz Nizozemske, Hrvaške, v Grčiji ipd.). Vedno je bil deležen izredno pozitivnih odzivov. Certifikate za izvajanje finančne pismenosti za svoje uporabnike so do konca leta 2022 prejele knjižnice (Knjižnica Brežice, Osrednja knjižnica Celje, Knjižnica Domžale, Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Splošna knjižnica Ljutomer, Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica Mirana Jarca, Novo mesto, Knjižnica Miklova hiša, Ribnica, Knjižnica Velenje, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi, Zavod sv. Stanislava, Ljubljana in Nadškofija Ljubljana, Škofijska knjižnica) na podlagi uspešno opravljenega izobraževanja njihovih knjižničarjev.

Slovenski državni holding, d. d., (v nadaljnjem besedilu: SDH) opravlja vlogo centraliziranega upravljavca kapitalskih naložb Republike Slovenije in tako nosi odgovornost za uspešno in učinkovito upravljanje državnih družb. SDH se skladno z Zakonom o Slovenskem državnem holdingu udeležuje skupščin in tam uresničuje glasovalne pravice, med katere spada glasovanje za imenovanje članov organov nadzora v družbah s kapitalsko naložbo države. Znanje in usposobljenost nadzornikov sta ena pomembnejših predpostavk za učinkovitost dela nadzornega sveta kot organa družbe in s tem družbe kot celote. Znanje je treba stalno obnavljati in nadgrajevati, zato SDH kot dobro prakso redno izvaja izobraževanja nadzornikov državnih družb in drugih odločevalcev v družbah. Za ta namen ima SDH oblikovano posebno spletno stran: [SDH - Izobraževanja nadzornikov](#). Med izobraževanji za nadzornike so analiza bilanc in finance, računovodski izkazi, vrednotenje finančnih naložb, nadzorovanje finančnih informacij družbe ipd. Vse bolj pa so v ospredju tudi izobraževanja s področij ogljičnega odtisa družb, trajnostnih strategij, korporativne kulture, integritete ter upravljanja tveganj skladnosti poslovanja, prevar in korupcije.

- **Virtualne valute in ICO**

Zanimanje javnosti za virtualne valute, zlasti kot oblike naložbenega sredstva, se je v zadnjih letih izjemno povečalo. Odbor za finančno stabilnost, katerega člani so BS, ATVP, Agencija za zavarovalni nadzor in MF, je zato oblikoval delovno skupino Odbora za finančno stabilnost za finančno tehnologijo (angl. *fintech*) in kibernetško varnost, ki je nadaljevala svoje delo tudi v letih 2021 in 2022. V ospredju so bile predvsem teme, povezane s kriptosredstvi. Podrobneje je bila obravnavana regulativa, vezana na pilotno ureditev tržnih infrastruktur na podlagi tehnologije razpršene evidence, aktivnosti regulatorjev v okviru Evropskega foruma spodbujevalcev finančnih inovacij ter aktivnosti in napredek pri digitalnem evru.

• **Projekt davčnega opismenjevanja mladih**

Projekt davčnega opismenjevanja mladih organizira in izvaja Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) že od leta 2014, in sicer je vsakoletno izvajanje projekta osredotočeno na šolsko leto, saj so njihove glavne ciljne skupine učenci osnovnih in srednjih šol, v manjši meri pa tudi študenti.

Glavni cilj celotnega projekta ostaja v vseh teh letih nespremenjen, to je ozavestiti mlade različnih starostnih skupin, da plačani davki vplivajo na skupno dobro celotne družbe in gradijo tudi njihovo boljšo prihodnost. Več plačanih davkov pomeni več dobrin za celotno skupnost. Iz začetnega osnovnega modula, ki je bil enak za vse udeležence, so v nekaj letih razvili več modulov, ki so tako po vsebini kot po zahtevnosti in trajanju prilagojeni različnim ciljnim skupinam mladih. Te so:

- učenci 3. razredov osnovne šole: delavnice v trajanju ene pedagoške ure;
- učenci zadnje triade osnovne šole: predavanje, obogateno z avdio in video vložki in kratkimi filmi, traja dve pedagoški uri;
- dijaki srednjih šol: vsebine so zahtevnejše, obogatene s kratkimi filmi, predavanja trajajo dve pedagoški uri;
- dijaki poklicnih šol: vsebine so praktične, usmerjene v morebitno podjetništvo in s tem povezano predstavitev pomembnejših davkov, predavanja trajajo dve pedagoški uri;
- študenti: vsebina o davčnem sistemu v Sloveniji je na podlagi praktičnih primerov predstavljena v treh pedagoških urah.

Novost, ki so jo uvedli v letu 2022, so predavanja v italijanščini za otroke in dijake na osnovnih in srednjih šolah z italijanskim učnim jezikom. Predavateljica je vse gradivo sama prevedla v italijanski jezik in ga mladim tudi predstavila. Prav tako so v italijanski jezik prevedli zloženko Mladi in davki, ki jo prejmejo vsi mladi udeleženci predavanj, v kateri je zgoščeno predstavljena tematika predavanj. Zloženka je sicer prevedena tudi v madžarski jezik, vendar za predavanja v tem jeziku še nimajo predavatelja.

Predvsem v letu 2021 je izvajanje projekta ponovno močno krojila epidemija covid-19, saj so bile šole zaprte ali so delovale na daljavo. Tako so tudi v FURS prilagodili izvajanje predavanj na daljavo in odziv šol je bil zelo dober. V letu 2022 so, čeprav so šolam ponudili na izbiro predavanje po spletu ali v razredu, večino predavanj ponovno izvedli v razredih.

Leta 2021 se je na razpis, ki ga FURS objavi vsako leto, prijavilo 29 osnovnih in 44 srednjih šol ter tri fakultete za predavanja v trajanju dveh ali treh šolskih ur ter 12 osnovnih šol za izvedbe delavnic za otroke v 3. razredu osnovne šole. Predavanja je izvajalo 24 predavateljev, skupno so izvedli 234 predavanj ter 25 delavnic za otroke v 3. razredu. Skupno se je predavanj oziroma delavnic udeležilo 6171 mladih.

V letu 2022 se je v projekt prijavilo 53 osnovnih in 39 srednjih šol ter ena fakulteta, in sicer za predavanja v trajanju dveh oziroma treh šolskih ur, ter 12 osnovnih šol za izvedbo delavnic za otroke v 3. razredu osnovne šole za skupno 7885 udeležencev. 36 predavateljev je izvedlo 295 predstavitev.

Število vključenih šol in udeležencev se povečuje iz leta v leto, razen leta 2020, ko zaradi epidemije niso mogli izvesti predavanj v vseh prijavljenih šolah. To je še dodatna motivacija za nadaljevanje izvajanja tega projekta in razvoja novih vsebin.

Vsa predavanja FURS so evalvirana, in sicer med mladimi, ki so predavanja poslušali, in njihovimi vrstniki, ki jih niso. Iz analize evalvacij in opravljene primerjave ter interpretacije rezultatov izhaja, da imajo predavanja zelo pozitiven učinek na mladostnike. Delež sprememb v dojemanju pomena davkov za družbo kot celoto med mladimi, ki so poslušali predavanja, in tistimi, ki ga niso, ostaja relativno stabilen, predavateljem tako s predstavitvijo tematike davkov uspe vplivati na odločitve pri izbiri odgovorov. Pri vseh zastavljenih vprašanjih se je v skupini, ki je poslušala predavanja, pozitiven odnos do pomena davkov za družbo povečal. Ocenjuje se, da predavanja zelo pozitivno vplivajo na mlade, zmanjšujejo davčno nepismenost in mlade podučijo o pomembnosti plačevanja davkov ter o posledicah neplačevanja in izogibanja plačevanju davkov za celotno družbo. S tem predavanja prispevajo k dvigu davčne kulture osnovnošolcev, srednješolcev in študentov. V osmih letih je bilo v projekt vključenih že več kot 40.000 mladih, ki so se seznanili z davčno tematiko.

Spletno davčno opismenjevanje mladih

V letu 2022 je Ministrstvo za finance v sodelovanju z Uradom Republike Slovenije za mladino prispevalo vsebine za prenovo portala mlad.si, ki je kot osrednje informacijsko in komunikacijsko središče za mlade nastal na pobudo organizacij iz mladinskega sektorja. Za prenovo portala je MF prispevalo informacijske vsebine s področja financ, tako z vidika osnovnih pojmov davčne in proračunske vsebine kot z vidika bolj konkretnih informacij o davčnih ugodnostih, do katerih so upravičeni mladi in delodajalci. Spletne vsebine se redno posodablja z morebitnimi spremembami zakonodaje.

• **Dejavno sodelovanje v področnem odboru za poslovanje in upravo**

Tudi v letih 2021 in 2022 je imelo MF članico v področnem odboru za poslovanje in upravo. Med ožja strokovna področja tega odbora spadajo trgovina, trženje in oglaševanje, finance, bančništvo, zavarovalništvo, računovodstvo, poslovodstvo in upravljanje ter administracija.

V skladu s 14. členom Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09) področni odbori obravnavajo utemeljenost pobud za poklicne standarde in kataloge, predlagajo prednostne naloge in metodologijo pri pripravi standardov in katalogov pristojnemu strokovnemu svetu, predlagajo sezname uveljavljenih strokovnjakov za pripravo poklicnih standardov, profilov poklicev in katalogov ter sestavo kvalifikacij za področje, usklajujejo vsebine poklicnih standardov in katalogov ter predlagajo njihovo revizijo in poklicne standarde in kataloge pristojnemu strokovnemu svetu.

V letih 2021 in 2022 so na sejah v okviru petletnega mandata (od 12. decembra 2018 do 11. decembra 2023) imenovanih članov potrjevali posodobljene poklicne standarde ter revizijo katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti s področja poslovanja in uprave.

• **Sodelovanje v delovni skupini Evropske komisije za maloprodajne finančne storitve (GEGRFS)**

Glede spremljanja razvoja trga maloprodajnih finančnih storitev je za MF pomembno sodelovanje v delovni skupini GEGRFS, v kateri se obravnavajo vse teme v zvezi s prihodnjimi zakonodajnimi spremembami, zajetimi v evropske direktive ali uredbe.

Evropska komisija in mednarodna mreža OECD za finančno izobraževanje (OECD-INFE), v okviru katere je sodeloval tudi predstavnik MF, sta v sodelovanju z državami članicami EU 11. januarja 2022 izdali skupni okvir finančnih kompetenc EU/OECD-INFE za odrasle. Okvir spodbuja skupno razumevanje finančnih kompetenc, ki jih odrasli potrebujejo za sprejemanje premišljenih odločitev o osebnih financah. Podpira javne politike, programe finančne pismenosti in izobraževalna gradiva, ki jih bodo razvile države članice EU, izobraževalne ustanove, industrija in posamezniki. Podpira tudi izmenjavo dobrih praks med oblikovalci politik in zainteresiranimi stranmi v EU.

Finančno pismeni državljani lahko varneje in samozavestneje sodelujejo na finančnih trgih. Njihovo dejavno sodelovanje je potrebno za rast kapitalskih trgov EU in usmerjanje več sredstev podjetjem EU, še posebno po krizi zaradi covida-19. Ta okvir finančnih kompetenc je nadaljevanje enega od ukrepov, napovedanih v Akcijskem načrtu EU za unijo kapitalskih trgov. Označuje ključni mejnik v delu Evropske komisije na področju finančne pismenosti in pomembno nadaljevanje dela OECD/INFE na področju finančne pismenosti.

Delo se nadaljuje na razvoju skupnega okvira finančnih kompetenc EU/OECD za otroke in mlade do 18. leta, ki bo ob sodelovanju predstavnikov MF in Ministrstva za vzgojo in izobraževanje dokončan v tretjem kvartalu leta 2023.

• **Unija kapitalskih trgov**

Evropska komisija nadaljuje aktivnosti, napovedane v Akcijskem načrtu za okrepitev unije kapitalskih trgov Evropske unije, objavljenem septembra 2020. Prednostna naloga EU je namreč zagotoviti, da Evropa okreva po gospodarski krizi, ki jo je povzročila pandemija.

Veliki in povezani kapitalski trgi bodo olajšali okrevanje EU ter zagotovili, da bodo imela podjetja – zlasti mala in srednja – dostop do virov financiranja, evropskim varčevalcem pa bodo dali zaupanje za vlaganje v svojo prihodnost. Akcijski načrt vključuje tri ključne cilje, ki temeljijo na napredku, doseženem na podlagi akcijskega načrta za unijo kapitalskih trgov iz leta 2015:

- zagotoviti, da bo gospodarsko okrevanje EU zeleno, digitalno, vključujoče in odporno, s tem ko bo financiranje postalo dostopnejše za evropska podjetja, zlasti mala in srednja;
- zagotoviti, da bo EU posameznikom nudila še varnejše okolje za dolgoročno varčevanje in vlaganje;
- povezati nacionalne kapitalske trge v resnično vseevropski enotni trg za kapital.

Akcijski načrt za okrepitev unije kapitalskih trgov vključuje potrebo po širši udeležbi malih vlagateljev na kapitalskih trgih. Omejena primerljivost podobnih naložbenih produktov, ki jih urejajo različne zakonodaje in za katere zato veljajo različne zahteve po razkritju, posameznim vlagateljem preprečuje sprejemanje ozaveščenih naložbenih odločitev. Hkrati sedanja sestava in značilnosti maloprodajnih distribucijskih sistemov pogosto niso dovolj konkurenčne in stroškovno učinkovite.

Finančna pismenost je zato prepoznana kot bistvena spretnost za sprejemanje dobrih odločitev o osebnih financah, vendar je številni ljudje še ne obvladajo. Dobra finančna pismenost je temelj sposobnosti ljudi za sprejemanje dobrih finančnih odločitev in njihovo finančno blaginjo. Ljudje, ki so finančno pismeni, bodo bolj verjetno uporabili možnosti, ki jih ponujajo kapitalski trgi, vključno s trajnostnimi naložbami.

Čeprav je finančna pismenost bistvena za učinkovito odločanje, je treba male vlagatelje ustrezno zaščititi pred kompleksnostjo finančnega sistema. Pravila EU že uvajajo ukrepe za zaščito vlagateljev, vključno z razkritjem informacij o finančnih produktih. Dokumenti, ki so pripravljani po različnih pravilih, se pogosto dojemajo kot dolgi, zapleteni, težko razumljivi, zavajajoči in neskladni, zato malim vlagateljem ne dajejo dobre podlage za odločitve.

Na podlagi navedenega bodo tudi na evropski ravni potekale dejavnosti, s katerimi se bodo spodbujale dejavnosti držav članic, povezane s finančnim izobraževanjem.

- **Druge dejavnosti predstavnikov MF v letih 2021 in 2022**

- V skladu z NPM MF spodbuja sodelovanje javnega sektorja z nepridobitnimi organizacijami, gospodarskimi družbami, združenji in zbornicami, nevladnimi organizacijami in drugimi. V zvezi s tem so bili v okviru MF opravljeni razgovori in deljene vsebine ter informacije, ki spadajo v okvir NPM. V skladu z navedenim smo med drugim dejavno sodelovali na nacionalnem izobraževalnem dogodku ob začetku obeleževanja svetovnega dneva denarja (*Global Money Week*, marec 2022), z NUK na spletnem dogodku decembra 2021 z naslovom Priložnosti in koristi projekta Finlit za knjižnice, knjižničarje in uporabnike in vseh tistih, na katerih smo lahko spodbujali k dvigu finančnega opismenjevanja in njegove pomembnosti v vseh starostnih obdobjih.
- Ker je visoka raven varstva potrošnikov in preglednosti bistvena za razvoj enotnega trga maloprodajnih finančnih storitev, si MF z evropskimi zakonodajnimi predlogi prizadeva za zadostno zaščito in obveščenost potrošnikov oziroma vlagateljev. Zavedamo se, da le obveščeni vlagatelji lahko sprejemajo primerne finančne odločitve.
- Sprejet je Zakon o izvajanju Uredbe (EU) o vseevropskem osebnem pokojninskem produktu (PEPP), ki ureja izvajanje evropske uredbe, s katerim se uvaja nov pokojninski produkt. Ozaveščeni varčevalci se zavedajo, da je že danes treba investirati sredstva z namenom zagotovitve primerne višine sredstev v tretjem starostnem obdobju. Gre za možnost ponudbe individualnega pokojninskega varčevanja, pri katerem bodo vplačila izvajali posamezniki, saj ni predvideno, da bi vplačila izvajali delodajalci. PEPP prinaša nove možnosti, s katerimi se omogoča samostojno varčevanje za pokojnino.
- Prizadevamo si, da bi bila potreba po finančnem izobraževanju prepoznana v politikah in usmerjevalnih dokumentih tudi na ravni Republike Slovenije.
- Kot predavatelji in slušatelji se udeležujemo okroglih miz in seminarjev s področja finančnega in davčnega izobraževanja, ki jih organizirajo domače in tuje izobraževalne ustanove, s čimer sledimo novostim, idejam ter izmenjavam dobre prakse na področju finančnega in davčnega izobraževanja.
- Prav tako sodelujemo s fakultetami, kjer predstavljamo ekonomsko in fiskalno politiko z vidika dela z evropskimi institucijami ter javnih financ in s tem štirih blagajn javnega financiranja kot tudi podatkov sektorja država.

- **Nadaljnje aktivnosti na podlagi vladnih sklepov**

Vlada je na svoji redni seji z dne 2. 3. 2023 sprejela Strategijo razvoja trga kapitala v Sloveniji do leta 2030, katerega pomemben steber je tudi spodbujanje finančnega izobraževanja. Na tej podlagi se bo že v letu 2023 pristopilo tudi k prenovi NPM.

2. Poročilo ministrstva, pristojnega za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

- **Izvedba projekta podpore OECD reformi pokojninskega in invalidskega sistema v Sloveniji**

Na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja se je v začetku leta 2020 pod okriljem Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: EK) v okviru Programa za podporo strukturnim reformam (SRSP) začel izvajati projekt celostne zasnove reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Dveletni projekt, ki ga je v celoti financirala EK in izvajala Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljnjem besedilu: OECD), se je končal v začetku leta 2022, na izvedbeni ravni pa je potekal ločeno za pokojninski in invalidski del zavarovanja, pri čemer so bile opravljene analize obveznega pokojninskega in invalidskega sistema ter sistema dodatnega pokojninskega zavarovanja, pa tudi analize interakcije s sistemom socialnih transferjev in sistemom zdravstvenega zavarovanja.

Pri pripravi je sodeloval širok krog strokovnjakov in različnih interesnih skupin, vključno s socialnimi partnerji. Ključne ugotovitve projekta so bile predstavljene tudi širši javnosti, in sicer na pokojninskem delu januarja 2022, na invalidskem delu pa marca 2022.

Projekt je bil sicer tesno povezan s priporočilom, ki ga je EK v okviru evropskega semestra leta 2019 ponovno naslovila na Slovenijo, tj. s potrebo po sprejetju ukrepov za dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema in zagotavljanju primernih pokojnin. Namen projekta je bila poglobljena analiza pokojninskega in invalidskega sistema, oblikovanje strokovnih in strateških rešitev za obravnavo ključnih izzivov znotraj obeh področij ter obenem tudi **zasnova spremljajoče komunikacijske strategije oziroma akcij ozaveščanja tako strokovne kot širše javnosti o nujnosti reforme**, med drugim tudi o spodbujanju podaljševanja delovne aktivnosti, spodbujanju vključevanja v prostovoljno pokojninsko zavarovanje, o posledicah odločitev v aktivni dobi na višino pokojnine ipd.

Junija 2021 je bil za predstavitev ugotovitev projekta (analiza z orisom reformnih možnosti) organiziran spletni seminar, ki se ga je udeležil širok krog udeležencev, zabeleženi pa so bili odzivi ključnih deležnikov (sindikati, delodajalci, mladi, upokojenci, delovni invalidi). Vzporedno je potekalo tudi delo na komunikacijskem delu projekta. S pomočjo zunanjega strokovnjaka je bila pripravljena analiza komunikacijskega okvira pokojninskega sistema in preteklih pokojninskih reform, OECD pa je na tej podlagi pripravil zasnovo komunikacijske strategije glede pokojninske reforme.

V okviru Nacionalnega programa za okrepanje in odpornost se je Slovenija na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja zavezala, da bomo po koncu priprave rešitev v okviru analize pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jo je pripravil OECD, v dialogu s socialnimi partnerji proučili možnosti uvedbe prejetih priporočil. Tako bo treba izvesti **vključujoč proces ozaveščanja in informiranja različnih javnosti, zlasti mladih, o pomenu pokojninskega zavarovanja in nujnosti prilagoditev le-tega demografskim trendom**.

- **Financiranje večgeneracijskih centrov, ki so izvajali vsebine finančnega opismenjevanja**

V okviru evropske kohezijske politike je Direktorat za družino v letih 2017–2021 sofinanciral projekte večgeneracijskih centrov (v nadaljnjem besedilu: VGC), katerih namen je bil ponuditi raznolike, dostopne in kakovostne preventivne programe, namenjene ranljivim družbenim skupinam, in tako prispevati k dvigu kakovosti življenja ranljivih skupin ter preprečevati zdrs v socialno izključenost in revščino.

Med vsebinami, ki so jih VGC ponujali uporabnikom, so bile tudi vsebine, namenjene krepitvi kompetenc, med drugim finančnih kompetenc oziroma spodbujanju finančne pismenosti med ranljivimi skupinami. VGC so na tem področju izvajali predvsem predavanja in delavnice za različne ciljne skupine, zlasti brezposelne, starejše in mlade. Vsebine so izbirali glede na ciljne skupine, izkazane potrebe neposredno od uporabnikov in zaznane dogajanje v družbi. Z brezposelnimi so obravnavali načrtovanje in upravljanje osebnih financ, davke, poslovanje z gotovino, varno poslovanje s karticami, varčevanje in skrb za finančno varno prihodnost. Za starejše so posebej izpostavili varno poslovanje s plačilnimi karticami in finančne prevare. Za mlade so izvajali delavnice na temo odgovornega ravnanja z denarjem, postavljanja finančnih ciljev, finančnih prevar in družinskega proračuna.

Izvajalci so poročali, da uporabniki pozitivno sprejemajo obravnavane vsebine, vendar je zaznati slabšo odzivnost za udeležbo na tovrstnih aktivnostih, zlasti če so izvedene kot delavnice, saj je ljudem še vedno težko spregovoriti o lastnih izkušnjah z osebnimi financami.

Projekti so se izvajali do marca 2022 in so načrtovani tudi v naslednjih letih.

- **Finančno opismenjevanje v okviru pilotnih projektov Doma na Krasu in Deinstitutionalizacija CUDV Črna na Koroškem, ki ju sofinancira Direktorat za starejše in deinstitutionalizacijo**

Dejavnosti pri uresničevanju ciljev Nacionalnega programa finančnega izobraževanja so se v letih 2021 in 2022 izvajale tudi v dveh pilotnih projektih, opisanih v nadaljevanju, ki sta financirana s sredstvi evropskih skladov (80 %) in iz sredstev državnega proračuna (20 %).

Projekt Dom na Krasu

V okviru projekta Dom na Krasu, projekta preobrazbe socialnovarstvenega zavoda Doma na Krasu, je potekalo več aktivnosti na področju **vseživljenjskega finančnega izobraževanja** tako za širšo javnost kot za uporabnike s težavami v duševnem zdravju oziroma intelektualnimi ovirami. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz kohezijskega sklada/evropskega sklada za regionalni razvoj/evropskega socialnega sklada.

Upravljanje finančnih sredstev je tesno povezano s posameznikovo poslovno sposobnostjo oziroma zmožnostjo upravljanja svojih finančnih sredstev. Uporabniki s težavami v duševnem zdravju oziroma intelektualnimi ovirami imajo zaradi teh primanjkljajev pogosto dodeljenega skrbnika, ki skrbi za upravljanje njihovih premoženjskih in drugih sredstev.

V skladu z željo po pridobitvi nadzora nad tem in učenjem novih spretnosti, med katerimi je za uporabnike najpomembnejše prav ravnanje z denarjem, sta bili v živo in prek spletnega dostopa organizirani dve večji izobraževanji z naslovom Odločanje s podporo, odprti za strokovno in laično javnost. Prvo izobraževanje je bilo organizirano v sodelovanju s CUDV Črna na Koroškem, ki je tudi v procesu preobrazbe. Predstavljena je bila slovenska zakonodaja in sprememba zakonodaje na področju poslovne sposobnosti na Hrvaškem s predstavitvijo centra za zagovorništvo ter predavanje prof. Shule Ramon iz Velike Britanije na temo poslovne sposobnosti. Na drugem izobraževanju je bilo predstavljenih več pogledov iz prakse: praksa iz centra za socialno delo in koordinirane obravnave v skupnosti s posameznimi primeri vračanja poslovne sposobnosti, primeri razlogov za dodelitev oseb pod skrbništvo ter pomembnost individualnega pristopa in metode odločanja s podporo. Za uporabnike je bila organizirana delavnica na temo metode odločanja s podporo, kjer so delili svoje izkušnje v **postopku vračanja poslovne sposobnosti in upravljanja denarja**. Izobraževanja so javno dostopna in objavljena na [kanalu Youtube Dom na Krasu](#). Za uporabnike se v okviru projekta pripravlja priročnik o pravicah in poslovni sposobnosti v lahkem branju, ki bo izdana ob zaključni konferenci junija 2023.

Za podporo uporabnikom je bilo za zaposlene v zavodu izvedeno interno izobraževanje o socialnih transferjih, ki je tudi javno dostopno na [kanalu Youtube](#), delo z uporabniki pa poteka individualno in v okviru tima. Ciljna skupina so vsi uporabniki, ki potrebujejo strokovno podporo in pomoč pri samostojnem življenju, predvsem pa tisti, ki se pripravljajo na samostojnejše življenje v skupnosti. **Z uporabo metode odločanja s podporo se uporabnik postopoma uči razpolaganja z denarjem in načrtuje porabo denarja s sklepanjem dogovorov.** Uporabnikom se zagotavlja podpora s svetovanjem, spremstvom na banko in v trgovino, dogovori s skrbniki, zagovorniška podpora ter redno informiranje o dostopu in uveljavljanju pravic; pri tem so pomembno vključeni ključni delavci uporabnikov. Če je uporabnik v dolgovi, se z uporabnikom pripravi dogovor o postopnem vračanju, kadar je potrebno, pa se izdela individualni finančni načrt za sanacijo finančnega stanja.

S preobrazbo zavoda in uvajanjem novih metod dela ter delom in življenjem v skupnosti bo učenje veščin za samostojnejše življenje še bolj pomembno in potrebno. Poleg individualnega pristopa in metode odločanja s podporo je pomembno, da je delo kontinuirano, pri težavah, ki se lahko pojavijo glede razpolaganja z denarjem, pa je potrebno, da poteka delo timsko in prilagojeno vsakemu posamezniku.

Projekt Deinstitutionalizacija CUDV Črna na Koroškem

V okviru pilotnega projekta Deinstitutionalizacija CUDV Črna na Koroškem je bilo celotno obdobje izvajanja projekta usmerjeno k oblikovanju inovativnih izobraževanj ali izobraževalnih modulov in uporabi inovativnih metod usposabljanja in opolnomočenja uporabnikov. V ta namen je bila izvedena **učilnica za samostojno življenje, v kateri je eden od glavnih ciljev tudi, da uporabniki čim bolj samostojno upravljajo svoj denar**. Učilnica se izvaja na naslednje načine:

- Informiranje uporabnikov o pomenu poznavanja denarja in njegove vrednosti.
- V okviru pisanja in izvajanja osebnih načrtov so uporabniki in ključni delavci seznanjeni s pomenom medsebojnega sodelovanja in nujenja podpore pri

ravnanju z denarjem in financami na splošno z namenom, da uporabnik pridobi moč odločanja, ki jo sam zmore.

- Podpora ob izvajanju individualnih nakupov v lokalni trgovini ali pri organizaciji in izvedbi večjih nakupov (oblačila, tehnični pripomočki ipd.).
- Individualno delo na področju poznavanja bankomata in čim bolj samostojnega dvigovanja denarja.
- Individualne delavnice učenja o vrednosti denarja in o tem, kaj lahko z njim kupimo na način, ki uporabniku najbolj ustreza (učenje s papirnatim denarjem, spoznavanje denarja prek računalnika ipd.).

V okviru projekta je dejavna tudi skupina za lahko branje. Skupaj z mentorji in testnimi bralci (uporabniki iz institucionalnega varstva ter uporabniki iz dnevnih oblik varstva) je bilo pripravljeno besedilo v lahkem branju **na temo bančne kartice in dvigovanja denarja na bankomatu**. Besedilo je objavljeno tudi na spletni strani CUDV Črna na Koroškem na povezavi <https://www.cudvcrna.si/bancna-kartica-navodila-za-uporabo/>.

V okviru učnega načrta posebnega programa vzgoje in izobraževanja, ki ga izvajajo v CUDV Črna na Koroškem, se osebe v vseh starostnih obdobjih učijo tudi ravnanja z denarjem, predvsem pa usposabljanja za življenje in delo.

Ciljna skupina v programih CUDV Črna na Koroškem so otroci, mladostniki in odrasle osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju. Uporabniki potrebujejo pomoč in podporo ter vodenje pri vsakodnevni opravi in aktivnostih ter ustrezno pomoč in podporo pri samostojnem življenju v skupnosti. Prav tako potrebujejo pomoč in vodenje pri ravnanju z denarjem, predvsem z žepnino, ki jo prejemajo v skladu z odločbo o oprostitvi socialnovarstvenih storitev. Omogočiti jim je treba odločanje s podporo v skladu z njihovimi željami in interesi. V ta namen so v CUDV Črna sprejeli interni Pravilnik o podpori pri ravnanju z denarnimi sredstvi, pri čemer to aktivnost izvajajo zaposleni. Zaposleni v okviru svojega delovnega časa individualno usposabljujejo uporabnike za ravnanje z denarjem.

- **Aktivnosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje v okviru programa Neformalno izobraževanje in usposabljanje**

V obdobju 2021–2022 je Zavod RS za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ) v okviru programa Neformalno izobraževanje in usposabljanje, ki je del aktivne politike zaposlovanja, za brezposelne osebe in iskalce zaposlitve izvajal naslednje aktivnosti:

- program Usposabljanje za knjigovodska dela, kjer je vsebina izobraževanja zajemala: Osnove računovodstva, Knjigovodstvo, Davki in druge dajatve, Matematika v knjigovodstvu, Seznanitev z računalniškim programom, Pisni in ustni izpit;
- program Računovodja, kjer je vsebina izobraževanja zajemala: Osnove računovodstva, Stroškovno računovodstvo, Poslovodno računovodstvo, Analiza računovodskih izkazov, Davčno računovodstvo.

V neformalno izobraževanje se lahko vključijo osebe, ki so prijavljene med brezposelnimi v evidenci ZRSZ (ne glede na starost in trajanje brezposelnosti) ali pa so v evidenci ZRSZ prijavljene kot iskalci zaposlitve (kadar je zaposlitev ogrožena).

Namen programa Neformalno izobraževanje in usposabljanje je s povečanjem usposobljenosti in pridobitvijo neformalnih veščin povečati zaposljivost brezposelnih oseb iz ciljnih skupin. Vključene osebe pridobijo nova znanja in veščine za iskane poklice, boljše možnosti zaposlitve in potrdilo o izobraževanju.

3. Poročilo ministrstva, pristojnega za gospodarstvo

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: MGRT) je v okviru Direktorata za notranji trg, Sektorja za varstvo potrošnikov in konkurence, tudi v letih 2021 in 2022 izvajalo javno službo splošnega svetovanja potrošnikom na brezplačni telefonski številki 080 88 99, ki je potekalo vsak delovnik po dve uri. Potrošnike, ki se obračajo na ministrstvo po elektronski ali klasični pošti, napotijo na svetovanje prek navedene brezplačne telefonske številke ali jim odgovorijo pisno.

Svetovanje, ki ga izvaja MGRT, se nanaša na vprašanja potrošnikov v zvezi z uveljavljanjem njihovih zakonskih in drugih pravic v sporih, ki jih imajo s ponudniki blaga in storitev na trgu, pri čemer so vprašanja pogosto povezana tudi z nakupom finančnih in plačilnih storitev ter finančna vprašanja v zvezi z drugimi potrošniškimi pravicami.

MGRT je nadaljevalo tudi objavljane odgovorov na pogosta vprašanja potrošnikov s koristnimi informacijami in nasveti pri uveljavljanju potrošnikovih pravic, napotki za pomoč pri pisanju dopisov z vzorci potrošniških dopisov, in sicer na spletni strani: <https://www.gov.si teme/svetovanje-potrosnikom-in-evropski-potrosniski-center/>.

MGRT je na svoji spletni strani <https://www.gov.si teme/potrosnisko-kreditiranje/> objavilo tudi podrobnejše informacije v zvezi s pravicami potrošnikov pri potrošniškem kreditiranju glede:

- informacij za potrošnika,
- kreditne pogodbe,
- odstopa od kreditne pogodbe,
- sklepanja pogodb pri kreditnih posrednikih,
- pogojev za opravljanje potrošniškega kreditiranja,
- dovoljenja za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja,
- registra dajalcev kreditov za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja,
- nadzora nad dajalci kreditov,
- zakonodaje s tega področja,
- povezav do spletnih strani, kot na primer povprečne efektivne obrestne mere potrošniških kreditov pri BS.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoliT in 31/18), Zakona o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06), Uredbe o koncesiji za opravljanje javne službe obveščanja in izobraževanja potrošnikov ter javne službe izvajanja primerjalnih ocenjevanj blaga in storitev (Uradni list RS, št. 47/15) in na podlagi javnega razpisa, ki ga je izvedlo MGRT, podelila koncesiji:

- za javno službo izvajanja primerjalnih ocenjevanj blaga in storitev Mednarodnemu inštitutu za potrošniške raziskave (MIPOR) in
- za javno službo obveščanja in izobraževanja potrošnikov Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS).

Obe koncesiji sta bili podeljeni z odločbe Vlade RS št. 01405-1/2021/5 z dne 28. 1. 2021, koncesiji pa veljata od 1. marca 2021 do 1. marca 2023. Ministrstvo je že izvedlo nov javni razpis in trenutno ocenjuje prispele vloge. Proračunska sredstva za izvajanje obeh javnih služb zagotavlja ministrstvo.

Javna služba obveščanja in izobraževanja potrošnikov obsega izvajanje aktivnosti za večjo varnost, več izbire in boljšo dostopnost na področju finančnih storitev na trgu. Področje izvajanja javne službe obveščanja in izobraževanja potrošnikov so pasti potrošniškega kreditiranja. Koncesionar (ZPS) je v okviru izvajanja te javne službe oblikoval tudi spletni portal <http://vemvec.si/>, ki se osredotoča na izobraževalne aktivnosti potrošnikov na področju najemanja potrošniških in stanovanjskih kreditov.

Javna služba primerjalnih ocenjevanj blaga in storitev obsega primerjalno ocenjevanje z uporabo metodologije za preizkušanje in ocenjevanje kakovosti izdelkov in storitev, ki zajema analizo posameznih značilnosti blaga in storitev, ki izdelke in storitve uvršča v razrede z različnimi ocenami, ter zagotavljanje informiranja potrošnikov o rezultatih primerjalnega testiranja, ki zajema tudi finančne produkte in storitve. Za namene izvajanja javne službe je koncesionar (MIPOR) uredil posebno spletno stran, kjer se lahko potrošniki seznanijo z rezultati izvedenih primerjalnih testov: <http://potrosnikovzoom.si/>. MIPOR je tudi izdajatelj revije za potrošnike ZPStest ter finančne priloge Osebne finance, ki je osredotočena na informiranje potrošnikov o finančnih storitvah.

Vsi predpisi in dokumenti s področja varstva potrošnikov, katerih nosilec je ministrstvo, se še vedno sprotno objavljajo na spletni strani ministrstva.

- **Finančna priloga Osebne finance v reviji ZPStest**

Finančna priloga Osebne finance v reviji ZPStest izhaja v okviru dejavnosti informiranja in izobraževanja potrošnikov in je osredotočena na storitve, ki jih ponujajo banke in hranilnice v Sloveniji. V preteklih dveh letih smo izdali 24 mesečnih številke revije ZPStest, priloga pa je bila s številnimi koristnimi in uporabnimi prispevki vključena v vseh številkah. Pri tem smo osrednjo pozornost namenjali informiranju potrošnikov o ključnih značilnostih različnih bančnih produktov in storitev, tako »tradicionalnih« kot tudi njihovih sodobnejših različic, jim zagotavljali uporabne nasvete o tem, kako izbirati med produkti in storitvami različnih ponudnikov, s primerjalnimi analizami smo jih redno seznanjali o stroških poslovanja pri posameznih ponudnikih, hkrati pa smo potrošnikom na jasen in razumljiv način predstavljali ključne pravice, ki jih imajo na podlagi veljavne zakonodaje, predvsem na področju zadolževanja (ZPOTK-2) in opravljanja plačilnih storitev (ZPLaSSIED), skupaj s postopki in mehanizmi za njihovo uveljavljanje.

Posebno pozornost smo namenili tudi izzivom, s katerimi se soočajo potrošniki zaradi vse večje digitalizacije finančnih storitev, zlasti na področju opravljanja plačilnih transakcij, in naše aktivnosti usmerjali v informiranje in ozaveščanje o sodobnih načinih plačevanja (mobilno bančništvo, e-denarnice) kot pomoč potrošnikom pri vključevanju v digitalno finančno okolje. Pri tem smo v okviru prizadevanj za dvig ravni javne obveščanosti o varnem poslovanju na spletu potrošnike redno seznanjali tudi z najpogostejšimi spletnimi goljufijami, vključno z informacijami o tem, kako se jim izogniti, ter z navedbo povezav in kontaktov, kam se lahko obrnejo, ko potrebujejo informacije ali pomoč.

Na področju zadolževanja smo potrošnike še naprej spodbujali k odgovornemu vedenju pri najemanju posojil in ravnanju z obstoječim dolgom. S konkretnimi nasveti smo jih informirali o dejavnih, ki so ključnega pomena za učinkovito upravljanje dolga, še zlasti v primeru kreditnih produktov, ki so povezani z višjo stopnjo tveganja (kot so na primer posojila z variabilno obrestno mero), hkrati pa smo opozarjali na pasti zadolževanja na nebančnem trgu posojil. Kreditogemalce, ki so se zaradi posledic

koronavirusa spopadali s finančnimi težavami, smo informirali tudi o različnih rešitvah prestrukturiranja posojil v bankah in hranilnicah, ki so marsikomu pomagale premostiti najbolj kritično obdobje.

- **Spletna stran <https://www.zps.si/> (portal ZPS Osebne finance)**

Pomemben vir informacij, brezplačno dostopen vsem potrošnikom, je spletna stran Zveze potrošnikov Slovenije, kjer sta na voljo bogata zbirka prispevkov naših strokovnjakov ter izbor aktualnih vsebin, ki so pomembne za informirano odločanje potrošnika. Poseben sklop spletne strani – spletni portal ZPS Osebne finance – je namenjen krepitvi potrebnih znanj in veščin potrošnikov za premišljeno in varno upravljanje osebnih financ. Portal je razdeljen na več kategorij, vsebinsko pa zajema področje osebnih računov, varčevanj, kreditov, kartic, zavarovanj in naložb.

V letu 2021 smo objavili 54 člankov o finančnih temah, ki si jih je ogledalo več kot 146.000 posameznih obiskovalcev, podobno obiskanost pa smo beležili tudi za objave v preteklem letu. Med najbolj brani so bile: Ležarine za vloge pri bankah: nova realnost tudi za slovenske potrošnike; Spletna plačila od zdaj z dodatnim preverjanjem identitete plačnika; Kaj ponujajo mobilne denarnice slovenskih bank?; Koliko lahko prihranite z zamenjavo banke?; Hrvaški bankomati – izbrati lokalno ali domačo valuto?; Stanovanjski krediti: vse višje fiksne obrestne mere in vse bolj okrnjena ponudba; Euribor – kaj morate vedeti o njem? in Previdno pri dvigih gotovine zunaj evroobmočja.

Portal vključuje tudi širok nabor spletnih finančnih orodij, ki smo jih tudi v preteklih dveh letih redno posodabljali in v različnih prispevkih pogosto izpostavljali ter potrošnike usmerjali k njihovi uporabi. S pomočjo teh orodij so lahko (med drugim) na preprost način primerjali stroške poslovanja z bančnim računom, poiskali najugodnejši kredit ali pa preverili, pri kateri banki za svoje prihranke dobijo največ. Vsi primerjalniki so potrošnikom brezplačno dostopni in so pomembno orodje, ki je med uporabniki široko sprejeto, pogosto pa uporabljeno tudi v medijskih prispevkih. Ker večina primerjalnikov in kalkulatorjev ohranja prvotno podobo že vrsto let, jih želimo v prihodnje posodobiti in nadgraditi, a le, če nam bodo za ta namen na voljo potrebna finančna sredstva. S tem bi pritegnili nove, predvsem mlajše uporabnike.

- **Izobraževalni programi**

V sklopu izobraževalnih aktivnosti smo v letih 2021 in 2022 izvajali program opravljanja javne službe (koncesija Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo) za opolnomočenje potrošnikov na področju upravljanja osebnih financ. S koristnimi informacijami in uporabnimi nasveti smo jih usmerjali k skrbi za lastne finance, postavljanju finančnih ciljev ter pogledu v prihodnost, hkrati pa jih na jasn in razumljiv način seznanjali z osnovnimi finančnimi koncepti.

Izobraževanja smo prilagodili posameznim ciljnim skupinam, njihovim potrebam, željam in pričakovanjem ter pri tem uporabili pragmatičen pristop, da bi zagotovili dejavno sodelovanje udeležencev. V dveh letih smo organizirali 13 delavnic za različne skupine potrošnikov, večina jih je zaradi neugodnih epidemioloških razmer potekala na daljavo, prek različnih spletnih orodij, s spletnim portalom programa www.vemveč.si pa smo potrošnikom ponudili mesto, kjer bodo vse informacije našli tudi pozneje, kadar koli jih bodo potrebovali.

Z Narodno in univerzitetno knjižnico (NUK) smo tudi v preteklih dveh letih sodelovali pri pripravi mednarodnega projekta finančnega izobraževanja v sklopu projekta FINLIT

(*Financial Literacy*), ki poteka v sodelovanju štirih držav srednje in vzhodne Evrope. Namen projekta je v sodelovanju s splošnimi knjižnicami pripraviti model izobraževanja in usposabljanja za dvig ravni finančne pismenosti odraslih v Sloveniji, Bolgariji, Romuniji in na Poljskem. Izvajali smo delavnice s področja načrtovanja osebnega proračuna, kreditov, varčevanj in naložb, spletnega bančništva, spletnega nakupovanja, varnosti financ na spletu ter varstva potrošnikov in njihovih pravic.

Na področju izobraževalnih programov smo bili v letih 2021 in 2022 dejavno udeleženi v izobraževalnih delavnicah za mlade, ki jih v sklopu evropskega tedna denarja organizira Združenje bank Slovenije. Mlade, ki so napredni uporabniki spleta in spletnih plačilnih storitev, smo informirali o njihovih pravicah na tem področju, jim predstavili najpogostejše primere spletnih prevar in načine, kako se pred njimi zaščitijo.

4. Poročilo ministrstva, pristojnega za vzgojo in izobraževanje

Finančna pismenost in usposobljenost za ravnanje z denarjem, tudi oblikovanje odnosa do njega in vse, kar je s tem povezano, je ključno za digitalni in trajnostni razvoj, pri čemer je pomembno, da se razvija v različnih razvojnih obdobjih odraščajočih otrok in mladine, saj gre za znanje in zavedanje, ki vpliva na in oblikuje vrednostni sistem posameznika. Prav tako pa tudi pri različnih ciljnih skupinah odraslih, ki so tem razvojnim trendom najbolj izpostavljene. V slovenskem kurikulumu in učnih načrtih osnovne šole se učenci že seznanjajo z oblikami in funkcijami denarja ter načini plačevanja, oblikovanjem družinskega proračuna, žepnino, varčevanjem ipd. Ob rednem programu v šolski prostor z različnimi dodatnimi, neobveznimi vsebinami in dejavnostmi vstopajo tudi različni drugi akterji, kot so na primer Banka Slovenije, Združenje slovenskih bank, FURS in drugi, ki z različnimi vsebinami in aktivnostmi razširjajo finančno znanje otrok in mladine.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: MVI, do 24. 1. 2023: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ))¹ v svoji politiki ureja področje finančnega opismenjevanja in izobraževanja za različne skupine otrok, učencev, dijakov in odraslih v sodelovanju s svojimi razvojnimi javnimi zavodi, ki so:

- Zavod RS za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: ZRSŠ),
- Center RS za poklicno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: CPI),
- Andragoški center Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ACS).

Dobršen del teh aktivnosti, ki jih izvajata ZRSŠ in CPI, poteka v okviru rednih šolskih programov oziroma dejavnosti ali v okviru projektov in aktivnosti, ki so v njih načrtani, pri čemer ACS v letu 2022 na novo vstopa v področje učenja odraslih tudi z vsebinami in oblikovanjem koncepta finančne pismenosti.

Od leta 2022 pri Evropski komisiji deluje skupina, sestavljena iz predstavnikov držav članic (s finančnega ministrstva in ministrstva, pristojnega za izobraževanje) in strokovnjakov, ki obravnava nastajanje okvira finančnih kompetenc za otroke in mladino, in sicer za tri starostna obdobja (6–10, 11–15, 16–18 let), ki bo sprejet v zadnji četrtini leta 2023. Tudi v skladu z njim in razvojnim spreminjanjem učnih načrtov in kurikulumov v slovenskem vzgojno-izobraževalnem sistemu nastajajo nove pobude za sodobno finančno opismenjevanje in usposabljanje otrok in mladine.

V vse večjem zavedanju in ob skupnih spoznanjih evropskih držav in držav OECD, kako pomembna je finančna pismenost, je nastal tudi t. i. okvir EU/OECD-INFE za finančno usposobljenost odraslih, več na povezavi: [The Commission and OECD-INFE publish a joint framework for adults to improve individuals' financial skills \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/en/press-communication/infographic/2022/04/22_04_2022), ki ga je sprejela Evropska komisija 11. 1. 2022.

---

¹ Pojasnilo je dostopno na: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-vzgojo-in-izobrazevanje/>.

ACS je osrednji nacionalni razvojni zavod, ki je odgovoren za pripravo različnih razvojnih nalog na področju učenja in izobraževanja odraslih. V projektu, ki ga izvaja od leta 2022, v skladu z nalogami po letnem delovnem načrtu ter iz sheme Načrta za odpornost in okrevanje (evropska sredstva), ki jih opredeljuje in določa s pristojnim ministrstvom (MVI), načrtuje oblikovanje ustrezne konceptualizacije finančne pismenosti odraslih in razvoj javnoveljavnih programov za odrasle. Vsebine in programe razvija tudi v skladu z evropskim okvirom, navedem v prejšnjem odstavku. Oblike in načini naglih sprememb so vplivali tudi na to, da je MVI v letu 2022 začelo posebno opredeljene aktivnosti v okviru načrtovanja urejanja politike finančnega opismenjevanja in izobraževanja z:

- načrtovanjem in začetkom izvajanja ukrepov v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (NOO),
- načrtovanjem in začetkom razvojnih aktivnosti spreminjanja učnih načrtov in kurikulov na predšolski, osnovnošolski in srednješolski ravni,
- začetkom sodelovanja skupaj z MF v delovni skupini, ki deluje pri Evropski komisiji – GEGRFS, za načrtovanje enotnega okvira kompetenc finančne pismenosti za otroke in mladino.

Poleg novonastalih aktivnosti in ukrepov v sodelovanju s pristojnimi razvojnimi javnimi zavodi in izvajalci nadaljuje ukrepe in aktivnosti, načrtovane in razvite pred tem obdobjem, kot je opredeljeno v nadaljevanju, v okviru pristojnosti delovanja, koordinacije ali povezovanja z drugimi izvajalci pri posameznem razvojnem javnem zavodu.

4. 1 Dejavnosti s področja dela MVI in ZRSŠ

ZRSŠ se je v okviru izvajanja dejavnosti za uresničevanje ciljev Nacionalnega programa finančnega izobraževanja v letih 2021 in 2022 osredotočil na izvedbo ciljanih aktivnosti s področja finančnega opismenjevanja in finančnega izobraževanja, kot je opisano v nadaljevanju.

- ***Global Money Week* – svetovni teden izobraževanja o financah**

V tednih od 22. do 28. marca v letu 2021 in od 21. do 27. marca v letu 2022 je potekala svetovna akcija ozaveščanja o finančni pismenosti – *Global Money Week* (v nadaljnjem besedilu: GMW). Akcija poteka pod okriljem mednarodne Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj – OECD. ZRSŠ jo izvaja od samega začetka v letu 2012 in je med 17 državami, ki so se priključile obeleževanju GMW. V okviru GMW po celem svetu potekajo različni dogodki na temo neodvisnega in strokovnega finančnega izobraževanja otrok in mladostnikov. V jubilejnem letu 2022 je ta akcija potekala že desetič. Aktivnosti tednov GMW se je od začetka pridružilo 176 držav in 16.200 organizacij, ki so z raznolikimi aktivnostmi dosegle kar 53 milijonov otrok in mladostnikov. Informacije o aktivnostih za Slovenijo so dostopne na povezavi: <https://www.globalmoneyweek.org/countries/77-slovenia.html>.

ZRSŠ je kot nacionalni koordinator GMW izvajal dogodke in raznolike aktivnosti skupaj z OECD in drugimi sodelujočimi deležniki. Poleg nacionalnega dogodka (v letih 2021 in

2022) je na temo finančne pismenosti, finančnega in potrošniškega izobraževanja organiziral še delavnice za otroke, mladostnike in študente, spletinarje in različna tematska predavanja za strokovne delavce in druge zainteresirane, učne ure, obiske finančnih institucij ipd. Vsebinsko so se strokovni delavci osredotočili na pregled in praktično izvajanje didaktičnih pristopov v šolskem prostoru za različne starostne skupine otrok in mladostnikov, od vrtca do srednješolskega izobraževanja. V okviru aktivnosti GMW so potekale predstavitve preizkušenih primerov izvedbe učnih ur in projektnih dejavnosti, ki dokazano izboljšujejo znanje in spretnosti oziroma kompetence s področja finančne in drugih pismenosti. Učitelji so bili v okviru prakse deležni različnih oblik preizkušanja in pregledov različnih modelov uporabe strokovnih gradiv in metod za izvajanje aktivnosti v podporo finančni pismenosti otrok in mladostnikov.

Večina dogodkov je potekala na daljavo.

Za ustrezno obeležje GMW je ZRSŠ poseben poudarek namenil obveščanju strokovnih delavcev v vzgojno-izobraževalnih zavodih s posredovanjem napotkov in priporočil o izvajanju dejavnosti za dvig finančne in potrošnikove pismenosti ter finančnega izobraževanja.

Pri obeleževanju GMW so se pričakovano in izjemno tvorno odzvali strokovni delavci, ki poučujejo gospodinjstvo v osnovni šoli. Pozvani so bili k dejavni vključitvi, tako da ne le pri pouku, urah oddelčne skupnosti in drugih dejavnostih v času akcije GMW, temveč tudi med celotnim šolskim letom, spregovorijo in uporabijo sodobne aktivne oblike in metode dela za prikaz pomena finančnega izobraževanja otrok in mladostnikov.

Pri analizi učnih načrtov v osnovni šoli ZRSŠ ugotavlja, da so vsebine finančnega izobraževanja vključene v različne predmete, vendar ima z vidika finančnega izobraževanja pomembnejšo vlogo predmet gospodinjstvo (angl. *Home Economics*), ki v okviru modula Ekonomika gospodinjstva zelo sistematično obravnava različne tovrstne vsebine (oblike denarja: bankovci in kovanci, knjižni denar, funkcije denarja, gotovinsko in negotovinsko plačevanje, obročno odplačevanje, plačilo z odlogom, gospodinjstvo računovodstvo, prihodki, odhodki, družinski proračun, otroci in denar, žepnina, varčevanje, depozit, vzgoja potrošnika, oglasi in oglaševanje ipd.). Učitelj oziroma profesor gospodinjstva je med učitelji predmetne stopnje za zdaj edini strokovni delavec v slovenskem sistemu vzgoje in izobraževanja, ki v okviru dodiplomskega izobraževanja v študijskem programu usvoji ekonomske in finančne vsebine.

- **Nacionalni dogodek (*National Launch Event*) v letih 2021 in 2022**

21. marca 2022 (jubilejno obeleževanje 10. GMW) je ZRSŠ izvedel usposabljanje za strokovne delavce in druge zainteresirane ciljne skupine (npr. predstavnike sveta staršev ipd.) z naslovom Pomen finančnega izobraževanja in finančne pismenosti v današnji družbi. Potekalo je na daljavo z več kot 400 udeleženci in visokimi gosti, z vsebinsko usmerjenostjo v pomen kakovostnega in neodvisnega finančnega izobraževanja za krepitev kompetenc finančne, digitalne in drugih pismenosti; o

prepoznavanju pasti in prednosti ter varnosti na spletu; pristopi za kakovostno obravnavo finančnih vsebin in odličnih učnih okolij za dvig finančne pismenosti različnih starostnih skupin; ugotovitev referenčnih raziskav s področja finančne pismenosti (npr. PISA) z vidika preverjanja finančne pismenosti in reševanja problemsko zasnovanih nalog in drugo.

22. marca 2022 je ZRSS izvedel nacionalni dogodek z naslovom Pomen finančne pismenosti otrok in mladostnikov, ki je bil prednostno namenjen strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Potekal je na daljavo z več kot 300 udeleženci.

- **Strokovna študijska srečanja učiteljev gospodinjstva**

ZRSS je v letu 2021 na daljavo izvedel regijska strokovna študijska srečanja za vse učitelje, ki poučujejo gospodinjstvo v osnovnih šolah, za strokovne delavce vseh statističnih regij v Sloveniji. Regijska strokovna študijska srečanja so v letu 2022 potekala v živo. Udeležba v obeh letih je bila visoka, saj se je srečanj udeležilo več kot 80 % učiteljev, ki poučujejo predmet gospodinjstvo.

Na regijskih študijskih srečanjih so učitelji usvojili vsebine, ki podpirajo znanje in spretnosti finančnega in potrošniškega izobraževanja, s posebnim poudarkom na vključevanju ustreznih aktivnih oblik in metod dela pri didaktični obravnavi v razredu. Poseben poudarek je bil namenjen ciljem trajnostnega razvoja (17), ki se neposredno ali posredno dotikajo potrošnikove pismenosti, ki je pomembna pri oblikovanju globalnih kompetenc. ZRSS je s tem izobraževanjem učiteljev sledil različnim dokumentom in priporočilom OECD o načelih in dobrih praksah za finančno izobraževanje in ozaveščanje.

- **Spletno učno okolje (virtualna učilnica) – za učitelje (in učence)**

ZRSS ima urejeno spletno učno okolje za strokovne delavce, ki poučujejo gospodinjstvo v osnovni šoli. Statistika kaže, da je bilo v letih 2021 in 2022 več kot 770 aktivnih udeležencev oziroma strokovnih delavcev, v povprečju več kot 2000 mesečnih obiskov (vstopov) in uporabe, to pomeni v povprečju 100 obiskov vsak delovni dan v omenjenih dveh letih. Podatki dokazujejo, da spletno okolje strokovnim delavcem zagotavlja strokovna in uporabna gradiva za izboljšanje kakovosti njihovega dela. ZRSS spletno učilnico sprotno aktualizira (dopolnjuje), za obravnavo vsebin za dvig finančne in potrošnikove pismenosti pa so gradiva prosto dostopna: strokovni priročniki za učitelje, gradiva za učence, učne enote, delovni listi, interaktivni didaktični materiali, izobraževalni video posnetki ter izbor drugih strokovno ustreznih gradiv s področja finančnega in potrošnikovega izobraževanja.

- **PROJEKT: Naravoslovna in matematična pismenost: spodbujanje kritičnega mišljenja in reševanja problemov (kratica projekta NA-MA POTI)**

S sredstvi evropskega socialnega sklada je ZRSS (vodenje konzorcija) skupaj s partnerji izpeljal projekt za udejanjanje fleksibilnih učnih okolij in prožnih oblik učenja in sledil ciljem za dvig splošnih kompetenc: naravoslovne in matematične pismenosti; spodbujanje kritičnega mišljenja in reševanja problemov (NA-MA POTI).

Cilj projekta je bil razviti in preizkusiti pedagoške pristope in strategije oziroma prožne oblike učenja, ki bodo tudi z vključevanjem novih tehnologij pripomogle k celostnemu in kontinuiranemu vertikalnemu razvoju naravoslovne, matematične in drugih pismenosti (finančne, digitalne, medijske ipd.) otrok/učencev/dijakov od vrtcev do srednjih šol.

Na osnovi opredeljenih elementov/vsebin, tudi finančne pismenosti, so konzorcijski partnerji z opisniki razvijali in preizkušali didaktične pristope in strategije za vertikalno in horizontalno udejanjanje teh elementov na vseh ravneh znanja v posameznih starostnih obdobjih. Skupaj z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami so izboljševali strategije interdisciplinarnega reševanja kompleksnih avtentičnih problemov in učenja z raziskovanjem ter premišljenim vključevanjem in uporabo digitalne tehnologije za vzpostavitev prožnih in inovativnih učnih okolij. Aktivnosti projekta so bile osnova za pripravo priporočil za razvoj naravoslovne, matematične in finančne pismenosti v vzgojno-izobraževalnem procesu v različnih starostnih obdobjih učencev in dijakov. V okviru projekta so nastala tudi strokovna gradiva in priročniki, ki so dostopni na povezavah:

Financna_pismenost_gradniki.pdf (zrss.si)

Razvijamo_financno_pismenost.pdf (zrss.si)

- **PROJEKT: Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah (POdjetnost, Gradnik zaUpanja Mladih – kratica projekta POGUM)**

ZRSS (vodenje konzorcija) je s sredstvi evropskega socialnega sklada skupaj s partnerji izpeljal projekt POGUM. Namenjen je bil razvoju, preizkusu, izvajanju, spremljanju in evalvaciji celovitega modela podjetnosti v osnovni šoli in odprtega ter prožnega prehajanja med osnovno šolo in okoljem. Vse to z namenom opolnomočenja učencev v osnovni šoli in strokovnih delavcev (učiteljev, svetovalnih delavcev, drugih strokovnih delavcev, vodstvenih delavcev in ravnateljev v OŠ) na področju razvijanja kompetence podjetnosti – aktivnosti za spodbujanje načina razmišljanja in razumevanja podjetnosti v osnovnih šolah kot zmožnosti za razvijanje ustvarjalnosti, inovativnosti in proaktivnosti posameznika in skupin. Pri tovrstnem strokovnem delu so strokovnjaki upoštevali tudi evropski okvir kompetenc podjetnosti: [EntreComp: Okvir podjetnostne kompetence](#).

Razvojni timi konzorcijskih partnerjev so razvijali modele za razvoj podjetnosti, jih preizkusili, spremljali, ovrednotili in izvajali prožen prehod med izobraževanjem in okoljem za boljše vključevanje šole v okolje z različnimi zainteresiranimi akterji v okolju z namenom, da bi kompetenca podjetnosti in inovativnosti postala del kulture okolja.

V okviru projekta sta nastala dva priročnika, ki sta dostopna na povezavah:

[RAZVIJANJE KOMPETENCE PODJETNOSTI V OŠ](#)

[PRIROČNIK ZA RAZVIJANJE PODJETNOSTI](#)

- **PROJEKT: PODjetnost V GImnaziji (kratica projekta PODVIG)**

ZRSŠ je skupaj s partnerji vodil in zaključil projekt PODVIG iz sheme kohezijske politike projektov evropskega socialnega sklada v sklopu razpisa in prednostne osi Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost, ki se je končal v letu 2022.

Ključni cilj projekta je bil razviti in preizkusiti model celostnega razvoja kompetence podjetnosti pri dijakih z medpredmetnim povezovanjem in sodelovanjem z okoljem in širšo skupnostjo. V sodelovanju z razvojnimi ter izvedbenimi gimnazijami in konzorcijskimi partnerji so strokovnjaki razvili, preizkušali in uvedli modele za učinkovito umestitev kompetence podjetnosti v izvajanje programov gimnazije ter celovito razvijanje kulture podjetnosti v kontekstu interdisciplinarnosti in povezovanja z okoljem.

Poseben poudarek projekta je bil na prepoznavanju družbenih, okoljskih, gospodarskih in osebnih izzivov ter njihovem reševanju s pomočjo kompetence podjetnosti in iskanja trajnostnih rešitev. Z razvojem prožnih oblik učenja, zlasti tistih, ki omogočajo sistematično vpeljevanje ter razvijanje medpredmetnih in prečnih kurikularnih povezav, s poudarkom na aktivni vlogi dijakov pri reševanju avtentičnih problemskih situacij in družbenih izzivov.

Posebna pozornost je bila namenjena razvoju pedagoških strategij, ki spodbujajo sodelovanje, izmenjavo izkušenj, idej in inovacij, ter najrazličnejših oblik mreženja.

V okviru projekta so nastala strokovna gradiva in priročniki, ki so dostopni na povezavah:

[RAZVIJANJE KOMPETENCE PODJETNOSTI V GIMNAZIJAH](#)
[KOMPETENCA PODJETNOSTI V ŠOLI 21. STOLETJA](#)

4.2 Dejavnost MVI in CPI

Dejavnosti v okviru CPI za doseganje ciljev Nacionalnega programa finančnega izobraževanja v letih 2021 in 2022 so bile osredotočene na naslednje aktivnosti:

- **Vključenost vsebin finančne pismenosti v poklicne standarde**

V letih 2021 in 2022 je bila opravljena revizija poklicnih standardov, ki so vključevali vsebine finančne pismenosti, in sicer:

Asistent v podpori bančnega poslovanja, Bančni komercialist, Strokovni sodelavec za zavarovalništvo, Referent v podpori bančnega poslovanja, Referent v bančni komerciali, Zavarovalniški asistent.

V področnem odboru za poslovanje in upravo so vključeni (tudi) strokovnjaki MF in Združenja bank Slovenije. Poklicni standardi bodo poslani v potrditev na Strokovni svet Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje v letu 2023.

- **Vključenost vsebin finančne pismenosti v izobraževalne programe (2021, 2022)**

Pri analizi učnih načrtov/katalogov znanj v programih nižjega poklicnega, srednjega poklicnega, srednjega strokovnega in višješolskega strokovnega izobraževanja (NPI, SPI, SSI in VSI) ugotavljamo, da so vsebine finančnega izobraževanja vključene v različne predmete in strokovne module:

- v programih NPI in SPI je predmet Družboslovje in naravoslovje (NPI) oziroma Družboslovje (SPI);
  - v programih SSI so vsebine vključene v izobraževalne programe: Ekonomski tehnik, Medijski tehnik, Grafični tehnik, Kemijski tehnik, Farmaceutski tehnik, Tehnik steklarstva, Tehnik optik, Frizer, Gastronomija in turizem;
  - gastronomske in hotelske storitve ter v strokovne module ali vsebinske sklope;
  - v strojniških programih imamo enotno rešitev; gre za vključitev v strokovni modul Poslovanje in organizacija;
  - na področju biotehnike imamo enotno rešitev; gre za vključitev v strokovni modul Podjetništvo in trženje;
  - na področju ekonomskih programov imamo enotno rešitev, in sicer vključitev v strokovni modul Poslovanje podjetij. V tem modulu se oblikujejo učna podjetja, ki so povezana v Centralo učnih podjetij. Učno podjetje je metoda dela in učni prostor, kjer dijaki praktično uporabljajo pridobljena teoretična znanja iz ekonomije in finančne pismenosti. Je simulacija delovanja podjetij (2021, 2022);
  - na področju gastronomije in turizma so vsebine finančne pismenosti vključene v strokovne module (program Gastronomske in hotelske storitve – modul Komuniciranje in poslovanje, program Gastronomija in turizem – obvezni modul Podjetništvo in zakonodaja, izbirni modul Svetovanje in prodaja turističnih proizvodov);
  - pri nekaterih izobraževalnih programih so vsebine finančne pismenosti vključene v odprtem kurikulumu v vsebinskih sklopih (različno po šolah), npr. načrtovanje, organiziranje, menedžment.
- **Strokovna študijska srečanja učiteljev**
    - V okviru študijskih skupin Poslovanje podjetij, Ekonomika poslovanja in Finančno poslovanje so bili za učitelje strokovnih modulov na ekonomsko, trgovsko in upravno-administrativnem področju v okviru Centra RS za poklicno izobraževanje izvedena usposabljanja na področju finančnega opismenjevanja. Predavanja so se udeležili učitelji iz celotne Slovenije. Predavatelji so predstavili aktualne teme na področju bančništva, zavarovalništva in osebnih financ. Predavanje je pritegnilo veliko zanimanja in je bilo zelo dobro ocenjeno (2021).
  - **Strokovna izobraževanja učiteljev**
    - Dvodnevno (oktober 2021, oktober 2022) izobraževanje mentorjev učnih podjetij (modul Poslovanje podjetij, 50 učiteljev), tema: Mala šola davkov (2021), Minimax (2022).

- Študijska skupina na ekonomsko, trgovsko in upravno-administrativnem področju za učitelje finančnega poslovanja za strokovne module: Finančno poslovanje, Zavarovalne storitve, Bančno poslovanje (2021).
  - Center RS za poklicno izobraževanje ima z Združenjem bank Slovenije dogovor, da skupaj pripravljata izobraževanja na temo finančne pismenosti. Izobraževanja so namenjena dijakom in učiteljem vseh področij srednjega strokovnega izobraževanja. Teme: kartično poslovanje, osebne finance, mobilno bančništvo, spletna varnost, lizing, kredit ipd. (2021).
- **Aktivnosti za dijake**
    - Mnogo strokovnih šol v Sloveniji poleg rednih izobraževalnih programov ponuja dijakom aktivnosti in krožke s področja finančne pismenosti. Eden izmed takih projektov je Finančno opismenjevanje mladih. Na šolah se dijaki udeležujejo krožka Mladi in denar, ki je zanimiv, saj so teme konkretne, življenjske in neprecenljive vrednosti. Situacije, o katerih se pogovarjajo in jih izpeljejo, so za dijake pomembna popotnica za življenje.
    - Šole z nekaterih področij (ekonomija, elektro) se odločajo za vključitev dijakov v mednarodni projekt Moje podjetje. Gre za učni program za srednješolce, kjer dijaki v šolskem letu izkusijo vse faze vodenja podjetja, od ustanovitve do likvidacije, ter se seznanijo s temami finančne pismenosti. Center RS za poklicno izobraževanje je vključen v projekt.
- **Tekmovanja, ki vključujejo znanja iz vsebin finančne pismenosti**
    - tekmovanje učnih podjetij in državno tekmovanje učnih podjetij (marec 2021, marec 2022)
    - državno tekmovanje Moje podjetje (maj 2021, 2022)
    - državno tekmovanje iz poslovne in finančne matematike (april 2022)
    - državno tekmovanje Mladi podjetnik (marec 2021, marec 2022)
    - državno tekmovanje iz ekonomije in gospodarstva (april 2021, april 2022)
- **Neformalna medsektorska delovna skupina (2021, 2022)**

Medresorska skupina za finančno opismenjevanje je začela delovati novembra 2021. Skupina, ki jo sestavljajo predstavniki Banke Slovenije, MVI, MF, ZRSŠ, CPI in FURS, je začela delovati na pobudo Banke Slovenije. Dejavnosti, ki potekajo v sklopu skupine:

    - vključevanje finančnega opismenjevanja v kurikulum za osnovne in srednje šole,
    - določanje kompetenc za izobraževalne programe poklicnega in strokovnega izobraževanja pod strokovnim vodenjem CPI,
    - seznanitev s projekti Evropske komisije in OECD za pripravo okvirov kompetenc finančne pismenosti za odrasle (2022) in mlade (2023); pri projektu sodelujejo predstavniki MF,
    - spremljanje napredka programov finančnega opismenjevanja deležnikov v luči uresničevanja NPFI iz leta 2010 (redno poročanje deležnikov MF),

- seznanitev s projekti finančnega opismenjevanja, podajanje konstruktivnega mnenja: TAXEDU (FURS), izobraževalni programi FURS (za osnove in srednje šole), izobraževalni programi Banke Slovenije (izobraževalni dnevi za vse starostne skupine, ustvarjalni natečaji za mlade, Muzej Banke Slovenije, izobraževalna gradiva in didaktične igre), izobraževalna oddaja o financah Mladi mojstri financ za otroke, stare 13 in 14 let (Banka Slovenije v sodelovanju z RTV Slovenija in produkcijsko hišo ART7),
- oblikovanje izobraževalnega programa za učitelje v osnovnih in srednjih šolah ter vključitev v katalog KATIS v letu 2023/2024,
- oblikovanje izobraževalnega spletnega portala na temo financ pod okriljem Banke Slovenije s sodelovanjem vseh deležnikov,
- možnost informiranja učiteljev o aktualnih dejavnostih prek portala SIO,
- sodelovanje v sklopu tedna izobraževanja o financah (GMW),
- izmenjava mnenj in informacij.

4.3 Dejavnost MVI in ACS

ACS je v letu 2021 v sodelovanju z MVI usklajeval dveletni razvojni projekt Finančna pismenost za odrasle, ki se je začel s podpisom pogodbe 1. junija 2022. Pred začetkom tega projekta na ACS ni bilo aktivnosti, povezanih z izobraževanjem odraslih in njihovim finančnim opismenjevanjem. Predstavljene aktivnosti potekajo v okviru omenjenega projekta in podatkov o aktivnostih, ki jih je zbral ACS o programih finančne pismenosti v mreži izobraževanih ustanov za odrasle.

- **Projekt Finančna pismenost za odrasle 2022–2024**

ACS izvaja razvojni projekt [Finančna pismenost za odrasle](#) od junija 2022 do maja 2024 (v nadaljnjem besedilu: FPO 2022–2024). Projekt sofinancira MVI s sredstvi iz sheme Načrta za okrevanje in odpornost (NOO). Spada v reformni del ukrepov NOO, s katerimi se uresničuje komponenta krepitev kompetenc, zlasti digitalnih, in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici in zeleni prehod.

Za projekt Finančna pismenost za odrasle sta predvideni dve fazi izvedbe:

- razvojna faza (2022–2024) predvideva razvoj izobraževalnih programov na področju finančne pismenosti odraslih in jo vodi ACS;
- investicijska faza predvideva načrtovanje sredstev za izvedbo javnega razpisa, v okviru katerega se bodo izvajali na novo razviti programi finančne pismenosti za odrasle (2024–2026) v omrežju izobraževalnih organizacij za odrasle.

Neposredni namen projekta je pripraviti dva javnoveljavna in več neformalnih programov za dvig finančne pismenosti odraslih ter program usposabljanja strokovnih delavcev.

Za izvedbo projekta FPO 2022–2024 je načrtovanih pet vsebinskih aktivnosti znotraj razvojne faze pri načrtovanju izobraževalnih programov za odrasle: analizo stanja in potreb, oblikovanje izobraževalnega modela, razvoj programov za odrasle in programov za strokovne delavce ter njihovo pilotno izvajanje, evalvacijo pilotnih

poskusov ter obravnavo in sprejetje programov na Strokovnem svetu Republike Slovenije za izobraževanje odraslih.

V letu 2022 je bila končana prva faza in pripravljeno poročilo o analizi stanja in potreb po dvigu finančne pismenosti za odrasle. Pomembna je bil osredotočenost na več raziskovalnih vprašanj:

- Kaj je finančna pismenost?
- Kakšno je trenutno stanje v izobraževanju o finančni pismenosti, kakšne so potrebe, kdo že izvaja izobraževanje za to področje?

Posamezna poglavja poročila obravnavajo:

- izbrane ključne pojme in opredelitve, ki se dotikajo problematike finančne pismenosti;
- pravne in strateške dokumente, podatke in izsledke vseh raziskav o finančni pismenosti pri odraslih in mladih v Sloveniji, ki omogočajo tudi primerjave z drugimi državami;
- analizo sedanje izobraževalne ponudbe za odrasle ter pregled programov usposabljanja za izobraževalce, analizo različnih slovenskih in tujih konceptov, modelov in kurikulumov finančne pismenosti;
- sintezni povzetek ključnih ugotovitev in spoznanj, ki bodo usmerjala nadaljnje razvojno delo pri pripravi izobraževalnih programov za odrasle.

Poročilo o analizi stanja in potreb po dvigu finančne pismenosti omogoča nadaljevanje dela v drugih načrtovanih fazah projekta.

- **Programi finančnega opismenjevanja v mreži organizacij za izobraževanje odraslih**

Analiza izobraževalne ponudbe na področju finančne pismenosti za odrasle je pokazala, da so izobraževalne organizacije za odrasle pripravile in izvajajo programe finančne pismenosti za odrasle v svojih lokalnih okoljih in so jih razvile same ali pa v okviru mednarodnih projektov. Gre za neformalne programe, ki se razlikujejo po vsebini in dolžini, ciljnih skupinah, ki so jim namenjeni, ter po virih financiranja. Prav to je pogosto razlog, da ti programi niso v stalni ponudbi izobraževalnih programov za odrasle.

Izbrani programi po izvajalcih (zajete so informacije, ki so javno dostopne na spletnih straneh):

- LU Slovenska Bistrica: Program z naslovom Finančna pismenost je namenjen vsem odraslim (npr. starejšim, brezposelnim, staršem, zaposlenim, študentom) in strokovnjakom (npr. pedagogi, andragogi, vodilni, vodstveni). Program udeležencem omogoča, da se naučijo spremljati svoje finančno stanje in finančne storitve, ki jim bodo glede na ugotovljene zmožnosti in potrebe omogočile čim boljše uresničevanje ciljev. Program se izvede kot tečaj, posebnih pogojev za vpis ni.
- RIC Novo mesto: Program z naslovom Finančna pismenost v družbi sprememb je namenjen vsem odraslim in tudi strokovnjakom. Vsebine programa obsegajo načrtovanje osebnega ali družinskega proračuna, vrednotenje učinkov pravih in

posledic napačnih finančnih odločitev, izdelavo osebnega finančnega načrta, načrta investiranja, računanje obresti za potrebe odločanja o kreditih in naložbah, spoznavanje in uporabo različnih programov za pomoč pri sprejemanju odločitev na finančnem področju. Program poteka kot tečaj, vpisnih pogojev ni.

- RIC Novo mesto: Program Finančna pismenost za Rome je nastal v okviru mednarodnega projekta Finančna pismenost za Rome FINALLY (financiran iz programa Grundtvig Multilateral med letoma 2012 in 2016). V projektu so razvili izobraževalni program in posebna učna gradiva, ki so prilagojena potrebam romske manjšine po finančnih znanjih in usmerjena v pridobivanje praktičnih veščin, kar lahko pripomore k večji kakovosti njihovega življenja. Vsa gradiva so dostopna na spletni strani: <https://www.ric-nm.si/si/projekti/mednarodni/finally/>.
- ZIK Črnomelj: Vsebine finančne pismenosti so vključene v različne programe, na primer program socialna aktivacija in računalniška pismenost za odrasle. Vsebine finančne pismenosti obsegajo spoznavanje sodobnega sveta e-bančništva in korakov do urejenih osebnih financ. Seznanjajo se z osnovami poslovanja po računalniku in telefonu, kako začnemo uporabljati mobilno denarnico, osnovne postopke varnih in uporabniku prijaznih spletnih nakupov ter kako se izogniti zlorabam in pastem v e-bančništvu, kako uravnotežiti varčevanje in zadolževanje ipd.
- Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka: Kratek program z naslovom Spletno bančništvo. Vsebine programa obsegajo možnosti spletnega bančništva in praktični prikaz postopka z možnostjo vaje, spodbujanje uporabe digitalnih vsebin. Program je namenjen vsem odraslim, posebno starejšim in tudi brezposelnim. Posebnih vpisnih pogojev ni.
- JZ Cene Štupar: Program z naslovom Finančna pismenost je namenjen vsem odraslim, ki jih zanima učinkovito upravljanje osebnih financ, zlasti pa nižje izobraženim in osebam z nizkimi osebnimi mesečnimi dohodki. Vsebine programa obsegajo obvladovanje osebnih financ, načrtno in premišljeno vodenje osebnih financ, razumevanje osnovnih pojmov s področja upravljanja osebnih financ, načine vodenja osebnih financ, razlikovanje med kratkoročnim in dolgoročnim finančnim načrtovanjem, osnovne ekonomske zakonitosti, vlaganje presežka svojih financ, optimiziranje odhodkov z nekaj preprostimi triki, spoznavanje osnovnih orodij in funkcij v Excelu, kratkoročne in dolgoročne finančne cilje, osebni finančni načrt, korake na poti k uresničitvi finančnih ciljev, ekonomično in odgovorno upravljanje denarja, nadzor nad svojimi financami. Posebnih vpisnih pogojev ni.
- Zasavska LU: Program z naslovom Kako se znebiti finančnega stresa, ki je namenjen odraslim (zaposleni in brezposelni), predvsem nižje izobraženim. Vsebine programa obsegajo spoznavanje mitov o denarju in kreditih, spoznavanje sistema treh vreč denarja, seznanitev z upravljanjem osebnih financ in svetovanje, obnovitev in nadgraditev znanja uporabe Excela ter praktičen prikaz razvoja lastne podjetniške ideje. Posebnih vpisnih pogojev ni.